

Handelshögskolan
VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

Hållbarhetsredovisning

- En studie utifrån GRI:s ramverk

Magisteruppsats inom Externredovisning

Författare: Dellbratt, Martin
Krönström, Jens
Rapp, Kristofer

Handledare: Inga-Lill Johansson

Göteborg Januari 2009

Magisteruppsats inom Externredovisning

Titel:	Hållbarhetsredovisning - En studie utifrån GRI:s ramverk
Författare:	Dellbratt, Martin Krönström, Jens Rapp, Kristofer
Handledare:	Inga-Lill Johansson
Ämnesord	Hållbarhetsredovisning, CSR, GRI

Sammanfattning

Inledning De senaste åren har andelen frivilliga upplysningar ökat i de noterade bolagens årsredovisningar. Till kategorin frivilliga upplysningar räknas bland annat hållbarhetsredovisning vilken handlar om rapporteringen om hur bolagen verkar utan att äventyra kommande generationers behov.

På det globala planet är trenden att större bolag är mer benägna att tillämpa hållbar redovisning än de medelstora och mindre bolagen. Framtagandet av frivilliga upplysningar kan dock vara kostsam och bolag med mindre resurser kan därmed ha begränsade möjligheter att producera sådan information. Samtidigt kan hållbarhetsredovisning vara mer nödvändigt i vissa branscher för att försäkra intressenter om att bolaget har en medvetenhet i specifika frågor som exempelvis miljöområdet. Bolagen kan även minska informationsasymmetrin angående ekonomiska prestationer gentemot marknaden genom att tillhandahålla frivilliga upplysningar.

Syfte är att beskriva hur hållbarhetsredovisningen skiljer sig åt avseende bolagens storlek och branschtillhörighet. Dessutom syftar uppsatsen till att beskriva sambandet mellan lönsamhetsnivå och mängd hållbarhetsredovisning.

Metod Insamlingen av data skedde med hjälp av en kodningsmall där samtliga bolag vid Stockholmsbörsen undersöktes. Denna kodningsmall utarbetades efter GRI:s ramverk. Datan bearbetades sedan statistiskt.

Referensram Referensramen består av de teorier som ligger till grund för hållbarhetsredovisning som intressent-, legitimitets- och signaleringsteorin samt institutionell teori. Även ett avsnitt där hållbarhetsredovisningens koncept och ramverk beskrivs.

Slutsats Större noterade bolag vid Stockholmsbörsen är mer benägna att redovisa sitt hållbarhetsarbete än de medelstora och mindre. Hållbarhetsredovisning har visat sig konsekvent sjunka med börsvärde. De branscher som är mest benägna att hållbarhetsredovisa är Dagligvaru-, Material- och Industribranschen, medan IT- och Hälsovårdsbranschen redovisar minst.

Det finns ett svagt men statistiskt säkerställt samband mellan att lönsamma bolag tenderar att redovisa mer om sitt hållbarhetsarbete än de som är mindre lönsamma.

Master's Thesis in Financial Accounting

Title:	Sustainability Reporting - A study on the basis of the GRI framework
Authors:	Dellbratt, Martin Krönström, Jens Rapp, Kristofer
Tutor:	Inga-Lill Johansson
Ämnesord	Sustainability Reporting, CSR, GRI

Abstract

Introduction

Over the recent years voluntary disclosures have become more frequent in listed companies annual reports. This also includes sustainability reporting, which concerns reporting on companies' effect without compromising the ability of future generations.

According to an international survey, larger companies are more concerned about sustainability reporting than medium and smaller enterprises. Small and medium sized companies may also have less possibility to produce that kind of information. Nevertheless, sustainability reporting can be necessary in certain industries to assure stakeholders about actions taken to environmental issues. Companies can also reduce information asymmetry about economic performance by voluntary disclosures.

The purpose of this thesis is to describe how sustainability reporting diverge regarding size and industry. In addition, this thesis will describe the relation between earnings and amount of sustainability reporting.

Methodology

Data were obtained through a scoreboard where all listed companies in Sweden were taken into consideration. The scoreboard was constructed on the basis of the GRI framework.

Frame of reference

The frame of reference contains the following theories; the stakeholder theory, the legitimacy theory, signaling theory and institutional theory. This chapter also describes the concepts and frameworks of sustainability reporting.

Conclusion

Larger listed companies at the Stockholm stock exchange are more prone on sustainability reporting than medium and smaller listed companies. Sustainability reporting tend to decrease as the market value declines. Industries that are inclined on sustainability reporting are; consumer staples, materials and industrials, while information technology and health are less concerned.

There is a weak but significant relation that companies with good earnings tend to report more on sustainability than those who are less profitable.

Förkortningar

CERES	Coalition of Environmentally Responsible Economies
CSR	Corporate Social Responsibility
EU	Europeiska Unionen
ESRA	European Sustainability Reporting Association
FN	Förenta Nationerna
GICS	Global Industry Classification Standard
GRI	Global Reporting Initiative
IT	Informationsteknologi
Max.	Maximum
Min.	Minimum
R_t	Räntabilitet på totalt kapital
Std.avv.	Standardavvikelse
ÅRL	Årsredovisningslagen

Innehåll

Förkortningar	iii
1. Inledning	1
1.1 Bakgrund.....	1
1.2 Problemdiskussion	2
1.3 Problemformulering.....	3
1.4 Syfte.....	3
1.5 Avgränsning	4
1.6 Uppsatsen disposition	5
2. Referensram	6
2.1 Teorier som ligger till grund för hållbarhetsredovisning.....	6
2.1.1 Intressentteorin.....	6
2.1.1.1 Ägare.....	7
2.1.1.2 Ledning	7
2.1.1.3 Medarbetare	7
2.1.1.4 Leverantörer	7
2.1.1.5 Kunder.....	7
2.1.1.6 Opinionsgrupper	7
2.1.1.7 Staten.....	7
2.1.1.8 Långgivare.....	7
2.1.2 Legitimitetsteorin	7
2.1.3 Signaleringsteorin	8
2.1.4 Institutionell teori.....	8
2.2 Hållbarhetsredovisningens koncept och ramverk.....	9
2.2.1 Resonemang kring hållbar utveckling, Corporate Social Responsibility och hållbarhetsredovisning.....	9
2.2.2 Global Reporting Initiative	10
2.2.2.1 Standarduppgifter	12
2.2.2.2 Resultatindikatorer.....	12
2.2.2.2.1 Ekonomisk påverkan.....	12
2.2.2.2.2 Miljöpåverkan	12
2.2.2.2.3 Anställningsförhållanden och arbetsvillkor.....	13
2.2.2.2.4 Mänskliga rättigheter	13
2.2.2.2.5 Organisationens roll i samhället.....	13
2.2.2.2.6 Produktansvar.....	13
2.2.2.3 Kritik mot GRI	13
3. Metod.....	15
3.1 Val av ämne	15
3.2 Undersökningsmetod	15
3.3 Datainsamling	15
3.3.1 Sekundärkällor.....	16
3.3.2 Primärkälla: årsredovisningar – urval av bolag, bransch, räntabilitetsmått och hållbarhetsindikatorer.	16
3.3.3 Bearbetning och presentation av insamlad data.....	19
3.3.4 Signifikansnivå.....	21
3.4 Trovärdighet – Egen datainsamling.....	21
3.4.1 Validitet.....	21
3.4.2 Reliabilitet.....	22

3.5	Källkritik – sekundärkällor.....	23
4.	Empiriska resultat	24
4.1	Skillnaden i hållbarhetsredovisning mellan stora, medelstora och mindre noterade bolag.....	24
4.2	Skillnaden i hållbarhetsredovisning mellan branscher.....	27
4.3	Sambandet mellan lönsamhet och hållbarhetsredovisning	32
5.	Analys.....	35
5.1	Hur skiljer sig hållbarhetsredovisningen mellan stora, medelstora och mindre noterade bolag på Stockholmsbörsen, och vad kan skillnaderna bero på?.....	35
5.2	Hur skiljer sig hållbarhetsredovisningen mellan de olika branscherna på Stockholmsbörsen, och vad kan skillnaderna bero på?	37
5.3	Hur ser sambandet mellan lönsamhet och hållbarhetsredovisning ut? .	39
6.	Slutsats	40
6.1	Hur skiljer sig hållbarhetsredovisningen mellan stora, medelstora och mindre noterade bolag på Stockholmsbörsen, och vad kan skillnaderna bero på?.....	40
6.2	Hur skiljer sig hållbarhetsredovisningen mellan de olika branscherna på Stockholmsbörsen, och vad kan skillnaderna bero på?	40
6.3	Hur ser sambandet mellan lönsamhet och hållbarhetsredovisning ut? .	41
6.4	Fortsatta studier.....	41
	Referenser.....	42
	Bilaga 1 - Scoreboard	45
	Bilaga 2 - Resultat	46
	Bilaga 3 – Trovärdighetskomplement.....	52

1. Inledning

Inledningskapitlet börjar med en bakgrund till studien vilken efterföljs av en problemdiskussion, denna utmynnar sedan i en formulering av uppsatsens problem. Därefter följer en förklaring av vilket syfte författarna har med uppsatsen samt vilka avgränsningar som gjorts. Kapitlet avslutas med en grafisk översikt av uppsatsens disposition där samtliga kapitel kort beskrivs

1.1 Bakgrund

Frivilliga upplysningar är sådan information som bolagen lämnar till allmänheten utan att det ställts något lagstadgat krav. Det kan exempelvis röra sig om upplysningar i årsredovisningar, pressreleaser och på bolagets hemsida. De senaste åren har mängden frivilliga upplysningar från bolagens sida ökat dramatiskt (Clark Williams, 2008). Detta kan även illustreras med att studera antalet sidor i ett noterat bolags årsredovisning idag mot för tio år sedan. Exempelvis är Ericssons årsredovisning för år 2007 hela 180 sidor jämfört med årsredovisningen för år 1997 som endast omfattade 76 sidor (Ericssons årsredovisning, 1997 & 2007).

Motiven bakom frivilliga upplysningar går att härleda till begränsningen av den obligatoriska finansiella rapporteringen (Boesso & Kumar, 2007). Den svenska årsredovisningslagen (ÅRL) stipulerar exempelvis att en årsredovisning åtminstone ska bestå av balans- och resultaträkning, noter och förvaltningsberättelse. Större bolag ska emellertid även upprätta en finansieringsanalys (ÅRL 2:1). Investering och analytiker har ansett denna information alltför otillräcklig och efterfrågat mer omfattande information beträffande långsiktiga visioner och prestationer (Boesso & Kumar, 2007).

Frivilliga upplysningar är alltså inte formellt knutna till de siffror som bolaget presenterar i sin balans- och resultaträkning. De mest vedertagna frivilliga upplysningar som bolagen presenterar handlar istället om hållbarhetsredovisning och Corporate Social Responsibility (CSR) vilka är relaterade till socialt och miljömässigt ansvarstagande, men även upplysningar angående personal och intellektuellt kapital är vanliga, liksom om bolagets produkter (Clark Williams, 2008). I denna uppsats kommer dock fokus ligga på de noterade bolagens hållbarhetsredovisning och CSR-rapportering.

Termerna hållbarhetsredovisning och CSR-rapportering används ofta som synonymer då de är nära besläktade. Hållbarhetsbegreppet är dock ett något bredare koncept än CSR och handlar om långsiktig ekonomisk tillväxt som även leder till långsiktig tillväxt av naturresurser och socialt välbefinnande. CSR behandlar rapportering om bolagets ansvar för mer kortsiktiga problem och aktiviteter såsom efterlevnad av lagar och arbetsförhållanden (ISDRC, 2007). Eftersom både hållbarhetsredovisning och CSR-rapportering syftar till att redogöra för bolagets sociala och miljömässiga ansvar kommer distinktionen mellan begreppen vara av försumbar betydelse för denna uppsats. Författarna har därför valt att använda sig av den mer övergripande benämningen hållbarhetsredovisning.

Den enskilt starkaste drivkraften bakom dagens hållbarhetsredovisning kan dateras till år 1987 då den så kallade *Bruntlandrapporten* formulerades av Världskommissionen för miljö och utveckling på uppdrag av Förenta Nationerna (FN) (Moneva, Archel & Correa, 2006). Rapporten definierade hållbar utveckling som ”...utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov” (ISDRC, 2007). Därmed sat-

tes hållbar utveckling på så väl den politiska som den organisatoriska agendan (Moneva, Archel & Correa, 2006).

På senare år har utvecklingen av hållbarhetsredovisningen raffinerats till följd av en rad världskongresser som gått under namnet *Earth Summit*. Kongresserna i Rio de Janeiro och Johannesburg får ses som betydelsefulla ur redovisningssynpunkt eftersom dessa innebar införandet av Global reporting initiative (GRI) (Moneva, Archel & Correa, 2006). Ett organ vars vision är att tillhandahålla och utveckla ett globalt ramverk för hållbarhetsredovisning (GRI, 2008).

Hållbarhetsredovisningen har dock inte bara fått ökad betydelse ur ett globalt perspektiv utan även ur nationell synpunkt. I Sverige har arbetet med bolagens hållbarhetsfrågor i allra högsta grad blivit affärsdrivna och värdepåverkande. Hållbarhetsredovisningen spelar då en viktig roll i kommunikationen gentemot bolagets intressenter att röster höjts för att även detta avsnitt av årsredovisningen ska bli en del av den ordinarie revisionen (Dahlström, 2008).

1.2 Problemdiskussion

Syftet med frivilliga upplysningar, där även upplysningar om socialt och miljörelaterade engagemang från bolagens sida ingår, är att öka transparensen gentemot sina intressenter och exempelvis bli ett mer attraktivt investeringsalternativ. Detta beror på att trovärdigheten hos bolagen ökar till följd av det minskade informationsgapet mellan bolag och investerare (Rodriguez & LeMaster, 2007). När bolagen framstår som trovärdiga utmynnar detta även i att deras kapitalkostnad minskar eftersom risken som är associerad med bolaget sjunker. Sambandet bekräftades även av en studie av bolag i USA som fann att mer frivilliga upplysningar ledde till lägre kapitalkostnad för bolagen (Francis, Nanda & Olsson, 2008).

Ett mer debatterat område verkar dock finnas i sambandet mellan frivilliga upplysningar och lönsamhetsnivå (Francis, Nanda & Olsson, 2008). Här råder två olika uppfattningar om detta samband. Å ena sidan finns de som menar att bolag med dålig lönsamhet ger mer frivilliga upplysningar eftersom informationsgapet till investerare är större än för de med god lönsamhet. Därmed är värdet med att ge ut ytterligare information större för bolag med sämre lönsamhet. Å andra sidan finns de som hävdar att upplysningarna är mer omfattande hos bolag med god lönsamhet eftersom investerare kommer se information från bolag med god lönsamhet som mer trovärdig. Incitamenten att ge ut mer information är då större hos dessa bolag än hos de med dålig lönsamhet (Verrecchia, 1990 i Francis, Nanda & Olsson, 2008)

Investerare är emellertid inte bolagens enda intressentgrupp utan behovet av att framstå som trovärdig och tillhandahålla information som möter samtliga gruppers krav har ökat (Caroll & Baucholtz, 2000). Denna utveckling beror bland annat på att konsumenternas köpbeteende ändrats till att bli allt mer ideologiskt betingat. Istället för att enbart se till kvalitetsaspekten hos produkter är det numera även viktigt att bolagen agerar på ett sätt som är att betrakta som miljövänligt och socialt hållbart för att få sina produkter sålda (Clark Williams, 2008). Detta måste således kommuniceras och ur redovisningssynpunkt kan då bolagens branschtillhörighet spela en stor roll beroende på att bolag i olika branscher lämnar olika stor social och miljömässig påverkan.

En branschkategori som får betraktas lämna stor miljömässig påverkan är gruvindustrin vilken även karaktäriseras av att leverera relativt omfattande hållbarhetsredovisningar (MacLean & Rebernak, 2007). En annan bransch som får anses utsatt ur socialt hållbarhetsperspektiv är konfektionsindustrin vilken kännetecknas av ständiga påtryckningar från allmänheten att tillgodose arbetsförhållanden och undvika barnarbete (Clark Williams, 2008). Den senare bran-

schen agerar dessutom ofta i en globaliserad miljö och en internationell studie har visat att även nivå av global spridning har betydelse för redovisningen (Webb, Cahan & Sun, 2008).

På det internationella planet är trenden att de större bolagen är mer benägna att tillämpa hållbarhetsredovisning (MacLean & Rebernak, 2007). I takt med att de större bolagen har anammat hållbarhetsredovisning och gjort denna del av bolagets upplysningar allmänt accepterade, har trycket emellertid ökat på medelstora och mindre bolag att även de ska redogöra för miljömässiga och sociala engagemang. En av aktörerna bakom denna uppmaning är Europakommissionen som i enlighet med Lissabonfördraget anser att hållbarhetsredovisning är en förutsättning för att nå ambitionen om att göra europeiska bolag de mest konkurrenskraftiga i världen (Fassin, 2008).

Förvisso kan flera fördelar med hållbarhetsredovisning påvisas, vilka några redan nämnts ovan. Emellertid har en amerikansk studie kommit fram till att tvingande hållbarhetsredovisning inte är en önskvärd utveckling, framför allt inte för mindre bolag. Detta beroende på att kostnaderna för att efterleva ett sådant krav skulle bli oskäligt betungande (Rodriguez & LeMaster, 2007). Kostnaderna för att tillämpa hållbarhetsredovisning är proportionellt högre i mindre bolag samtidigt som utkomsten kan vara tvivelaktig då specialistkunskaper om hållbarhetsredovisning ofta saknas. Emellertid handlar hållbar utveckling om att implementera rätt attityd i organisationen snarare än befintligheten av en rapport (Fassin, 2008). Däremot hämmas transparensen mot bolagets intressenter då rapporterna kan anses som otillräckliga och dessutom minskar jämförbarheten mellan bolag då informationen dem emellan är ojämn (Slater & Gilbert, 2004).

1.3 Problemformulering

Mot bakgrund av ovanstående problemdiskussion är författarnas centrala frågeställningar följande:

Hur skiljer sig hållbarhetsredovisningen mellan stora, medelstora och mindre noterade aktiebolag på Stockholmsbörsen, och vad kan skillnaderna bero på?

Hur skiljer sig hållbarhetsredovisningen mellan de olika branscherna på Stockholmsbörsen, och vad kan skillnaderna bero på?

Hur ser sambandet mellan lönsamhet och hållbarhetsredovisning ut?

1.4 Syfte

Syftet med denna uppsats är att genom en heltäckande studie beskriva hur hållbarhetsredovisning i årsredovisningar skiljer sig åt mellan stora, medelstora och mindre noterade bolag vid Stockholmsbörsens Large, Medium och Small cap-listor. Vidare syftar studien till att beskriva hur hållbarhetsredovisningen skiljer sig mellan de branscher som bolagen vid Stockholmsbörsen även delas in i. Ett bisyfte till de två första frågeställningarna är att identifiera vad skillnaderna kan bero på. Dessutom ska uppsatsen beskriva sambandet mellan mängd hållbarhetsredovisning och lönsamhetsnivå.

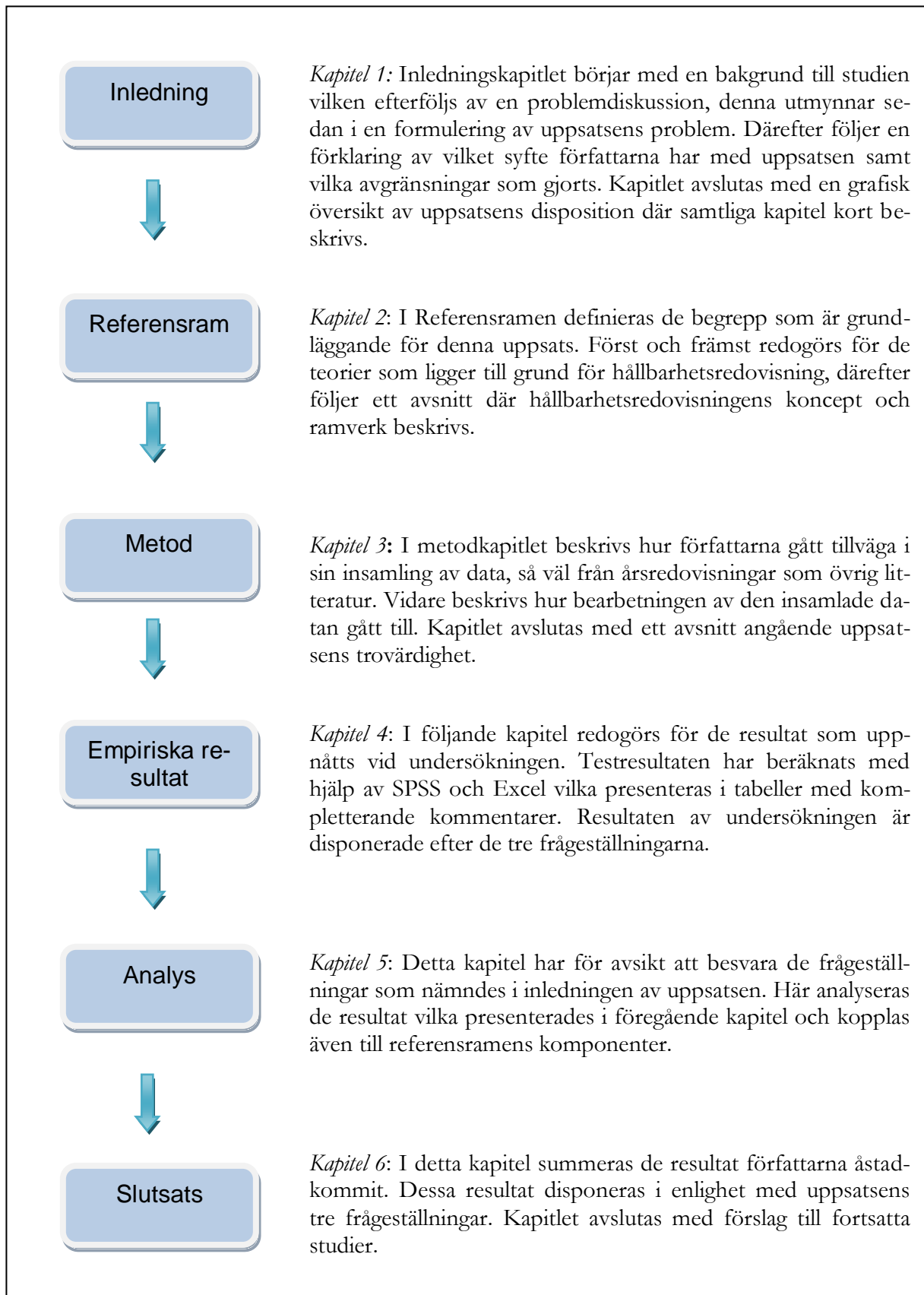
Uppsatsen har för avsikt att vara till nytta för hållbarhetsredovisningens proponenter, såsom Europakommissionen och GRI, som en beskrivning hur hållbarhetsredovisningens skiljer sig

åt mellan större, medelstora och mindre svenska noterade bolag, samt hur skillnaden ser ut mellan branscherna på Stockholmsbörsen.

1.5 Avgränsning

Författarna till denna uppsats har valt att beskriva skillnaderna gällande hållbarhetsredovisning i årsredovisningarna avseende storlek och bransch där innehållet av den lämnade hållbarhetsredovisningen inte bedöms subjektivt. Skillnaderna kommer att avgränsas och beskrivas utifrån en av författarna konstruerad mall där kvaliteten i de lämnade upplysningarna inte avspeglas. Vad gäller sambandet mellan hållbarhetsredovisning och lönsamhetsnivå kommer orsakssambandet inte förklaras utan endast det omedelbara sambandet mellan hållbarhetsredovisning och lönsamhetsnivå kommer beskrivas.

1.6 Uppsatsen disposition

2. Referensram

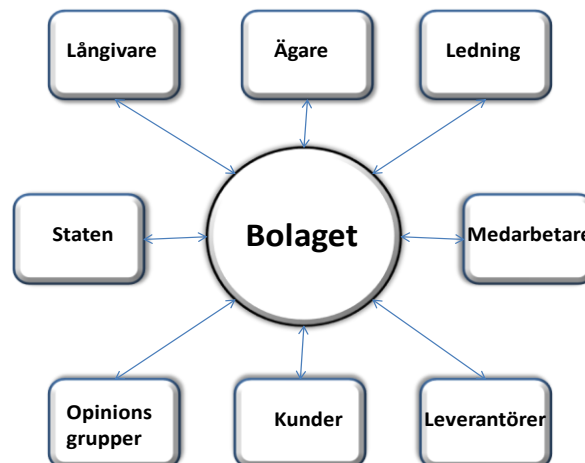
I Referensramen definieras de begrepp som är grundläggande för denna uppsats. Först och främst redogörs för de teorier som ligger till grund för hållbarhetsredovisning, därefter följer ett avsnitt där hållbarhetsredovisningens koncept och ramverk beskrivs.

2.1 Teorier som ligger till grund för hållbarhetsredovisning

Inom den vetenskapliga litteraturen har författarna identifierat ett antal teorier som ligger till grund för befintligheten av hållbarhetsredovisning. Dessa teorier benämns intressent-, legitimitets- och signaleringsteorin samt institutionell teori. Nedan förklaras teorierna vilka sedan återkommer i uppsatsens analysavsnitt.

2.1.1 Intressentteorin

Intressentteorin bygger på att bolag är omgivna av intressenter som har olika behov och önskemål. Bolaget är beroende av dessa intressenter och behöver tillgodose deras intressen för sin verksamhet. Enligt Ljungdahl (1999) kan relationen mellan bolaget och dess intressenter ses som ett ömsesidigt resursutbyte. Intressenterna har ett behov eller krav gällande bolaget. Bolaget har även ett intresse i att tillgodose dessa intressenter för sin verksamhet. Intressenterna bör identifieras och deras behov kartläggas för ett så effektivt utbyte som möjligt. Intressenternas krav på bolaget kan vara motstridiga varvid en kompromiss och balans mellan behoven är av yttersta vikt för bolagets fortsatta verksamhet. För att tillgodose och övertyga sina intressenter kan bland annat hållbarhetsredovisningen användas som medel. Genom att redovisa sitt hållbarhetsarbete kan bolaget positivt påverka sina intressenters åsikt om bolaget och framstå som seriöst och sunt (Ljungdahl, 1999). Nedan visas de grundläggande intressenterna för ett bolag:

Figur 1 Intressentmodellen (Ax, Johansson & Kullén, 2001)

2.1.1.1 Ägare

Dessa bidrar med kapital till bolaget och deras krav är avkastning och utdelning på bidraget kapital. Ägarna styr och kontrollerar bolaget genom att ge ledningen direktiv om önskad strategi och krav på redovisning av information.

2.1.1.2 Ledning

Dessa bidrar med sitt arbete att leda och styra bolaget i utifrån ägarnas direktiv om önskad strategi. Deras krav består i främst lön för utfört arbete samt status, prestige och makt.

2.1.1.3 Medarbetare

De bidrar med arbete, erfarenhet och kunskap till bolaget och förväntar sig lön, trygghet i bolagets fortsatta verksamhet, personlig utveckling och medbestämmande i utbyte.

2.1.1.4 Leverantörer

De bidrar med varor och tjänster i utbyte mot betalningar. De har behov av att kunna säkerställa bolagets betalningsförmåga för att ha ett intresse i bolaget.

2.1.1.5 Kunder

De i motsats till leverantörer bidrar med betalningar i utbyte mot bolagets varor och tjänster. Kunder har även krav gällande produkter och tjänsters kvalitet och säkerhet. De vill ha bolag som anses sunda och bra då det speglar deras varor.

2.1.1.6 Opinionsgrupper

De bidrar med acceptans och legitimitet i samhället i utbyte mot att bolaget lever upp till exempelvis krav gällande miljön och socialt ansvar.

2.1.1.7 Staten

De bidrar med en fungerande infrastruktur och utbildning för arbetare och annan service som gör grund för bolagets fortlevnad på sikt. De ställer krav i form av skatter, avgifter och arbetstillfällen i utbyte.

2.1.1.8 Långgivare

De bidrar med kapital i utbyte för avkastning i form av räntor och amorteringar. De behöver bolag med fungerande finanser och framtidsutsikter för att bedöma kreditrisk och vara villiga att ha ett intresse i bolaget.

2.1.2 Legitimitetsteorin

Legitimitetsteorin är nära associerat med intressentteorin på grund av att båda teorierna bygger på att tillgodose sina intressenter. Legitimitetsteorin går dock ett steg längre på grund av att bolag genom sina handlingar kan skaffa sig legitimitet. Denna teori syftar inte enbart till att skaffa legitimitet och acceptans gentemot vissa specifika intressenterna utan även av samhället som helhet. Kravet för att få legitimitet är att bolaget följer regler, normer och värderingar uppsatta av intressenter och samhället som helhet som bolaget verkar i. Att erhålla legitimitet innebär en trovärdigt gentemot sina intressenter vilket gynnar bolagets möjlighet att skaffa kapital, växa och därmed gynna bolagets fortsatta verksamhet. Ett legitimt bolag har fått sina handlingar, strategier och värderingar godkända av det samhälle den verkar i (Ljungdahl, 1999). Om ett bolag inte anses legitimt kan det inte attrahera kunder eller kapital. Bolagets existens tillåts endast i samhället på grund av att bolagets positiva påverkan överstiger den negativa påverkan för samhället som helhet (O'Donovan, 2002). Om legitimiteten hotas

har bolaget fyra tillvägagångssätt att bemöta det uppkomna hotet (Lindholm, 1994 i Gray, Owen & Adams, 1996):

- Genom förklaring få intressenter att förstå bolagets intention att bemöta och bemästra hotet.
- Påverka intressenters uppfattning av hotet utan att förändra bolagets agerande.
- Avleda intressenter från den negativa uppmärksamheten av hotet med något mer fördelaktigt.
- Påverka intressenters uppfattning av bolagets agerande att bemöta hotet.

2.1.3 Signalerings teorin

De tidigare två redovisade teorier förklarar hur bolag förhåller sig gentemot sina intressenter. Signalerings teorin fokuserar främst på att förklara hur bolag försöker utmärka sig gentemot sina konkurrenter. Enligt Campbell, Shrives och Bohmbash-Saager (2001), förklarar denna teori att bolag som anser sig vara ”bättre” än sin omgivning eller sina konkurrenter signalerar detta för att attrahera investeringar, högre anseende och en högre värdering av bolaget. Denna signalering beror på att det råder informationsasymmetri mellan bolaget och allmänheten. Genom att sända signaler visar bolaget att det har bättre och mer information än vad marknaden kräver och därmed bör bolaget erhålla ett högre värde på grund av den ytterligare informationen som det ger ut. Denna signalering kan ske genom frivillig redovisning av bolagsinformation, såsom hållbarhetsredovisning, i årsredovisningar utöver vad som krävs av lagar och regler. Genom att visa denna information visar bolaget att det har bättre information än allmänheten och genom att redovisa informationen bör bolaget omvärderas till ett högre värde. Att inte redovisa viss frivillig information kan därmed vara en negativ signal i sig själv (Campbell, Shrives & Bohmbash-Saager, 2001).

Enligt signalerings teorin kommer bolagen alltid att välja att redovisa information framför ingen information. Detta för att undvika att bli undervärderat. Anledningen till att detta inte sker i praktiken beror på olika rapporteringskostnader som uppstår. Dessa kostnader delar Campbell, Shrives och Bohmbash-Saager (2001) in i äganderättskostnader och icke-äganderättskostnader.

Äganderättskostnader uppstår främst genom att redovisningen avslöjar något om bolagets strategi och därmed förlorar bolaget på grund av informationen lite av sina konkurrensfördelar gentemot sina konkurrenter. Bolaget behöver hitta en balans mellan fördelen och eventuell värdeökningen av att lämna ut viss information till marknaden mot nackdelen och eventuell värdeminskningen i form av förlust av konkurrensfördelar (Campbell, Shrives & Bohmbash-Saager, 2001).

Icke-äganderättskostnader uppkommer främst i och med att det kostar tid och resurser att ta fram och säkerställa informationen som ska redovisas. Denna kostnad kan i sammanhanget vara av mindre intresse då äganderättskostnaderna kan orsaka bolaget mycket större förluster än de faktiska framtagningskostnaderna för informationen (Campbell, Shrives & Bohmbash-Saager, 2001).

2.1.4 Institutionell teori

Helt olik ekonomiska och strategiska teorier, som försöker utvärdera och förklara om bolags handlingar är rationella och ekonomiskt försvarbara, vill den institutionella teorin betona och förklara om bolagets handlingar är tillmötesgående, vanemässiga, oreflekterade och socialt definierade (Oliver, 1997).

Enligt Artsberg (2005) förklaras institutionell teori som att handlingsmöjligheterna är begränsade av de värderingar och ideologier som existerar i samhället det verkar i. Gemensamma samhällsvärderingar är väsentliga för att individer ska kunna förstå varandra och samverka i samhället. De är även nödvändiga för att göra beslut, såväl gemensamma som individuella, mer effektiva och därmed lättare att erhålla högre acceptans i samhället. På grund av behovet, medvetet eller omedvetet, att följa rådande gemensamma samhällsvärderingar fungerar de begränsande då avvikande beslut från de gemensamma värderingar bemöts med hårdare motstånd. Teorin kan förklara varför förändringar inom redovisningsområdet tar lång tid att genomföra på grund av att förändringar ofta visar hög tröghet vid genomförandet då människan vänjer sig vid att göra på ett visst sätt och därmed anser det vara det "rätta" sättet (Artsberg, 2005).

På bolagsnivå verkar bolagskulturen och de anställdas värderingar vilket skapar den institutionella strukturen som verkar inom organisationen. Bolaget blir även utsatt för påtryckningar från den externa miljön såsom påtryckningar från staten, branschen de verkar i och samhällsförväntningar gällande till exempel produktkvalite, arbetsmiljön och hållbarhetsarbete. Tillsammans skapar de socialt accepterade "Codes of Conduct" och dessa sociala påtryckningar är gemensamma för alla bolag i samma sektor och gör att dessa bolag uppvisar liknande mönster gällande struktur och handlingsmönster. Konformiteten till sociala förväntningar bidrar till en organisations framgång och överlevnad (DiMaggio & Powell, 1983).

Teorin kan användas till att förklara skillnader i bolags rapportering av hållbarhetsredovisning på grund av att bolagen upplever marknadssituationen och dess relation till sina intressenter annorlunda. Den kan även användas till att förklara likheter i hållbarhetsredovisning då bolag påverkar och influerar varandra och därmed skapar liknande modeller och strukturer gällande sin rapportering av hållbarhet (Hedberg & von Malmborg, 2003).

2.2 Hållbarhetsredovisningens koncept och ramverk

I inledningskapitlets bakgrund angavs att författarna har för avsikt att använda den mer övergripande benämningen hållbarhetsredovisning. I detta avsnitt redogörs för de koncept som kan härledas ur hållbarhetsredovisningen vilket omfattar hållbar utveckling, CSR samt GRI:s ramverk.

2.2.1 Resonemang kring hållbar utveckling, Corporate Social Responsibility och hållbarhetsredovisning

Det var FN som började diskussionen om hållbarhet och hållbar utveckling genom att år 1972 tillsätta en kommission som skulle utveckla hållbarhetsfrågan. Diskussionen om hållbarhet och hållbarhetsutveckling tog dock inte fart förrän rapporten "Our Common Future" publicerades år 1987 av Världskommissionen för miljö och utveckling på uppdrag av FN ledd av Gro Harlem Brundtland. Det centrala i denna rapport, som vanligtvis går under epitetet Brundtlandrapporten, var hållbar utveckling och hur detta definierades (Dresner, 2008). Enligt Brundtlandrapporten definieras hållbar utveckling som utveckling som tillgodoser våra behov idag utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov (Larsson & Ljungdahl, 2008).

Hållbar utveckling har efter att uttrycket kom till utvecklats från att bara vara något som hade med miljöpåverkan att göra till att idag blivit ett uttryck som står för ekonomisk, social och miljömässig hållbar utveckling (UNEP, 2007). I uttrycket hållbar utveckling, som ett resultat av den ökande omfattningen av innebörden, finns andra uttryck såsom CSR inbäddat i detta uttryck. Hållbar utveckling är ett mycket bredare koncept än CSR och detta gör att det

blir svårt att tillämpa hållbar utveckling som koncept då bolag och organisationer hållbarhetsredovisar (Larsson & Ljungdahl, 2008).

CSR är ett koncept som framfördes första gången på 1950-talet av professor Howard R Bowen. Han menade att efterkrigstidens ökade produktion gav att de privatägda industrierna måste legitimera sin existens genom att ta ett socialt ansvar. Själva idén om att bolag ska ta ett socialt ansvar sträcker sig emellertid längre tillbaka än till 1950-talet. Den allmänna synen på CSR är att själva innebörden redan kom på tal under 1800-talets industrialisering (May, Cheney & Roper, 2007). Under 1970 och 1980-talen utvecklades konceptet CSR främst på grund av olika insatser av FN och Världshälsoorganisationen, WHO. Under 1990-talet blomnade en mängd icke statliga organisationer upp och skapade olika normer och regelverk som frivilligt kunde följas (Segerlund, 2007). Idag är CSR ett koncept som kan innefatta nästan all slags ansvarstagande som bolag visar gentemot dess omgivningar, i och med den pågående globaliseringen utvecklas hela tiden nya tankar kring detta begrepp (Gray, Owen & Adams, 1996).

Enligt CSR Sweden så står begreppet CSR för att bolag, på eget initiativ, visar upp ett aktivt engagemang i samhällets utveckling. Det går att urskönja någon slags gemensam tanke om att CSR handlar om bolags och organisationers sociala roll på ett eller annat sätt. Det kan finnas en risk i att definitionen inte är helt klar, konceptet kan komma att missbrukas då det inte finns en klar och tydlig förklaring om dess innebörd (May, Cheney & Roper, 2007). Ett gemensamt beslut vad CSR står för i EU, är att CSR är ett koncept som innebär att bolag integrerar sociala och miljörelaterade aspekter, frivilligt, i sin affärsverksamhet och dessutom för en dialog om detta med alla sina intressenter. Vad begreppet CSR står för är givetvis olika i olika delar av världen beroende på kultur och andra aspekter. I Sverige finns tydliga tendenser på att mänskliga rättigheter och hållbar utveckling är det som är viktigast då begreppet CSR beskrivs (NPPEU, 2007).

Vad gäller det tredje begreppet, nämligen hållbarhetsredovisning, är detta ett uttryck som enligt GRI kan vara synonymt med andra termer som används för beskrivning av redovisning som behandlar ekonomisk, social och miljömässig påverkan, exempelvis CSR (GRI, 2008). Konceptet hållbarhetsredovisning beskrivs som ett sätt för bolag att kommunicera ut deras försök och mål för att nå en hållbar utveckling (Schaltegger, Bennet & Burrit, 2006).

2.2.2 Global Reporting Initiative

Under första hälften av 1990-talet fanns det ett antal icke statliga organisationer som gav ut riktlinjer för icke finansiell rapportering men dessa riktlinjer var och har inte blivit generellt accepterade. Den finansiella rapporteringen har funnits i över 50 år vilket ger att den icke finansiella rapporteringen är relativt ung och formen för den icke finansiella rapporteringen har varit långt ifrån standardiserad (Brenkert, 2004).

Svårigheterna rörande alla de olika förekommande koncept som utgör grunderna för hållbarhetsredovisning gjorde att under sent 1990-tal utvecklades GRI, som ett försök att få till riktlinjer som skulle bli generellt accepterade (Brenkert, 2004). Det enskilt viktigaste steget i denna utveckling var två kongresser som hölls Rio de Janeiro och Johannesburg, då dessa kongresser var upprinnelsen till GRI (Moneva, Archel & Correa, 2006). De senaste åren har också GRI:s riktlinjer blivit mer generellt accepterat som standard för en hållbarhetsredovisning kan och bör innehålla och vilken utformning den kan ha (Öhrlings PricewaterhouseCoopers, 2008).

Hållbarhetsredovisning är fortfarande inte en särskilt utbredd företeelse i Sverige och enligt en rapport om Sveriges hållbarhetsrapportering som gavs ut år 2007 av European Sustainability Reporting Association (ESRA) finns det vissa trender gällande hållbarhetsredovisning i Sverige. Exempelvis visar rapporten på att vissa av industrisektorns bolag ligger långt fram gällande hållbarhetsredovisning medan bankerna redovisar mindre (ESRA, 2008). Det finns dock ett påvisat ökat intresse för att använda sig av GRI:s riktlinjer gällande hållbarhetsredovisning och det finns än större förhoppningar att GRI:s nya riktlinjer (G3) kommer att öka intresset än mer (Larsson & Ljungdahl, 2008). GRI och dess riktlinjer utgör den vanligaste grunden för att upprätta en hållbarhetsredovisning, dock har svenska bolag en bra bit kvar tills hållbarhetsredovisningarna kan anses ha samma betydelse som de finansiella redovisningarna (Öhrlings PricewaterhouseCoopers, 2008).

GRI är en oberoende organisation som verkar för att utveckla tekniker rörande hållbarhetsredovisning samt för icke-finansiell rapportering. GRI tillkom år 1997, genom ett gemensamt initiativ av Coalition of Environmentally Responsible Economies (CERES) och FN:s Environment Program. Målet med denna gemensamma satsning var att säkerställa kvaliteten och användbarheten i den hållbara rapporteringen (Brenkert, 2004). Visionen som GRI har är att organisationer ska rapportera om ekonomi, miljö och samhälllig påverkan, lika rutinartat som vid finansiell rapportering. För att visionen om en lika rutinartad rapportering om hållbarhet som vid rapportering om finansiell information har GRI utvecklat ett ramverk som består av riktlinjer (GRI, 2008).

Riktlinjerna som ges ut av GRI organiserar den hållbara rapporteringen i tre olika delar. De tre delarna är ekonomisk, miljömässig och social påverkan, anledning till att de valt att dela upp det enligt detta är att detta sätt är det mest accepterade då det gäller hållbarhet (Moneva, Archel & Correa, 2006). Dessa riktlinjer ger guidning i och hur organisationerna ska upplysa om deras hållbarhetsprestationer. Dessutom ska dessa riktlinjer hjälpa organisationens intressenter, genom att tillgodose deras behov av ett universalt jämförbart ramverk, att förstå informationen i upplysningarna (GRI, 2008).

GRI kan sägas vara en multipel intressentprocess (Öhrlings PricewaterhouseCoopers, 2008), eftersom de utvecklar sina riktlinjer under samarbete med bolag, sociala, ideella och arbetsorganisationer, investerare, redovisningsorganisationer och andra intressenter världen över (White, 2005). Riktlinjerna får genom detta samarbete internationell status och kan användas av bolag och organisationer för att redovisa deras ekonomiska, sociala och miljörelaterade prestationer. De senaste riktlinjerna presenterades år 2006 och de går under namnet G3 (GRI, 2008). År 2006 var det cirka 850 organisationer som rapporterade sin hållbarhet enligt GRI:s riktlinjer (Öhrlings PricewaterhouseCoopers, 2008).

G3 är alltså den senaste rapporteringsversionen från GRI, den tredje generationens riktlinjer. Under 1990-talet kunde de bolag och organisationer som ville ta fram en hållbar rapportering välja mellan cirka 30 stycken olika rapporteringsramverk. Nu betraktas GRI:s G3 riktlinjer som den absoluta rapporteringsstandarden. Det primära syftet med de nya G3 riktlinjerna är att öka transparensen, prioritera problem och att öka intressenternas medverkan. Dessutom har det kommit att tas fram olika nivåer på användandet av G3 riktlinjerna och organisationerna eller bolagen måste själva beskriva på vilken nivå deras användning av G3 riktlinjerna som de använt (MacLean & Rebernak, 2007). Riktlinjerna som GRI har utfärdat för hållbarhetsredovisning består dels av principer som ska definiera innehållet och även för att innehållet ska säkerställas. Vidare består även riktlinjerna av standardupplysningar som är uppdelade i resultatindikatorer och andra upplysningskrav, dessutom består riktlinjerna av vägledning för vissa delar av redovisning som kan vara tekniskt svår (GRI, 2008).

Att använda sig av GRI:s redovisningsriktlinjer vid hållbarhetsredovisning ger mer extern transparens och det gör det möjligt för de externa användarna att jämföra olika bolags deras arbete mot hållbar utveckling (Öhrlings PricewaterhouseCoopers, 2008). Ramverket består av två olika delar, principer och riktlinjer samt standardupplysningar. Principerna och riktlinjerna anger hur den insamlade data ska redovisas och standardupplysningarna anger vad som ska redovisas. Enligt GRI kommer slutprodukten i form av en hållbarhetsredovisning, om deras riktlinjer följs, bli fokuserad och ändamålsenlig (GRI, 2008).

2.2.2.1 Standardupplysningar

Standardupplysningarna delas upp i tre olika delar, Strategi och profil, hållbarhetsstyrning och resultatindikatorer. Den förstnämnda, Strategi och profil, är upplysningar som beskriver hur bolagets eller organisationens arbete med hållbarhet är kopplat till deras strategi, profil och styrning. Hållbarhetsstyrningsupplysningarna anger hur bolaget eller organisationen hanterar de olika områdena som redovisningen berör, detta för att ge intressenten en förståelse för vissa specifika resultat. Resultatindikatorerna som upplysningar är till för att ge information som är jämförbar. Standardupplysningarna ger ett slags urval för hållbarhetsredovisningar och hjälper bolag eller organisationer att strukturera hållbarhetsredovisningens innehåll samt hjälper dem att välja de mest lämpade indikatorerna för mätningen av hållbarhetsprestationer (GRI, 2008).

2.2.2.2 Resultatindikatorer

GRI:s resultatindikatorer för hållbar utveckling delas upp i social, ekonomiska och, miljömässiga frågor. Delen som behandlar de sociala frågorna har i sin tur delats upp i fyra underkategorier nämligen anställningsförhållanden och arbetsvillkor, mänskliga rättigheter, organisationens roll i samhället och produktansvar. Totalt finns det sex olika kategorier och varje kategori inbegriper en upplysning om hållbarhetsstyrning och dessutom ett val av kärn- och tilläggsindikatorer. Kärnindikatorerna är framtagna tillsammans med GRI:s intressenter för att de ska passa och vara av stor vikt för alla organisationer (GRI, 2008). Nedan följer en kort presentation av indikatorgrupperna så som de beskrivs enligt GRI.

2.2.2.2.1 Ekonomisk påverkan

Den ekonomiska hållbarheten är organisationernas effekt på ekonomiska system både på lokal och global nivå, vidare innefattar det även de ekonomiska effekterna på organisationens och dess intressenters förhållande. Indikatorerna som behandlar den ekonomiska påverkan kartlägger bland annat kapitalflöden mellan organisationens olika intressenter och organisationens ekonomiska påverkan på samhället. De rent finansiella resultaten presenteras i de finansiella redovisningarna, denna indikatorgrupp är till för att visa organisationens ekonomiska påverkan och bidrag till hållbarhet i ett större perspektiv. Ett exempel på en indikator som det ska lämnas upplysningar om är marknadsnärvaron, vilket menas hur bolag eller organisationen exempelvis har för rutiner gällande lokal anställning och lönesättning.

2.2.2.2.2 Miljöpåverkan

Denna grupp indikatorer behandlar organisationernas påverkan på levande och icke levande naturliga system. Indikatorerna som behandlar miljöpåverkan innefattar resultat som är kopplade till insatser gällande vatten, energi och mark. Vidare täcker denna grupp in organisationers prestationer gällande utsläpp och avfall. Utöver detta inkluderar indikatorerna även organisationens prestationer som exempelvis dess bidrag till biologisk mångfald, miljökostnad och vilken påverkan på miljön deras produkter och tjänster har. Denna indikatorgrupp har många olika aspekter som det ska upplysas om och några är exempelvis materialanvänd-

ning som upplyses i någon mätbar form eller bolagets eller organisationens förbrukade energi.

2.2.2.2.3 Anställningsförhållanden och arbetsvillkor

Denna kategori av indikatorer, vilken i hädanefter benämns Medarbetare, är uppbyggd utav erkända internationella standarder. En sådan standard kan vara FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter samt Internationella Arbetsorganisationens grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet. Några av de kärnindikatorer i denna grupp behandlar hur organisationen upplyser om exempelvis genomsnittligt antal timmar som varje anställd får utbildning eller information om hur säkerhet och hälsa och hur detta förebyggs. En tilläggsindikator är exempelvis hur stor andel av personalen som medverkar i olika kommittéer som behandlar säkerhetsrelaterade arbetsfrågor.

2.2.2.2.4 Mänskliga rättigheter

Organisationer ska genom denna grupp av indikatorer redovisa för hur de mänskliga rättigheterna uppmärksammas vid val av leverantörer och vid investeringar. Förutom detta ska organisationerna redovisa hur de anställdas och eventuell säkerhetspersonal utbildas i mänskliga rättigheter. Det som indikatorerna utgår ifrån är de allmänt accepterade mänskliga rättigheterna som Förenta Nationernas deklaration om mänskliga rättigheter samt deras konvention om politiska och medborgerliga rättigheter. En kärnindikator kan vara vad som görs för att uppmärksamma samt vilka preventiva åtgärder som görs för att förhindra barnarbete eller vad som görs för att förhindra diskriminering.

2.2.2.2.5 Organisationens roll i samhället

Denna indikatorgrupp, vilken i fortsättningen kommer att benämnas Samhälle, fokuserar på påverkan som organisationen gör på samhället som den verkar i. Förutom att organisationen ska visa vilken påverkan den har på samhället så ska organisationen ge information om vilka risker som kan uppkomma genom organisationens samspel med andra institutioner i samhället och hur de vidtar åtgärder för att hantera dessa risker. Speciellt fokus ligger på de risker som hör ihop med korruption, mutbrott och politisk påverkan. Några exempel på indikatorer kan vara att information om vad som görs för att förhindra korruption och att information om bolaget eller organisationen har någon affäretisk policy.

2.2.2.2.6 Produktansvar

Dessa indikatorer ger information hur organisationens produkter och tjänster påverkar kunderna gällande säkerhet och hälsa, indirekt eller direkt. Organisationerna ska även lämna information om märkning, marknadsföring och integritet. Upplysningarna som organisationerna lämnar för dessa indikatorer berör oftast deras interna rutiner och hur de följs eller inte följs. Några indikatorer som ingår i denna grupp är information om bolaget eller organisationen har rutiner gällande märkning av varor eller inte samt information om bolaget eller organisationen arbetar aktivt för att förbättra sina produkter i hälso- och säkerhetskänseende.

2.2.2.3 Kritik mot GRI

Kritik har riktats mot GRI och det mesta av kritiken rör det faktum att GRI är frivilligt och att rapporteringen inte visar bolagets totala påverkan genom att vissa delar av rapporteringen blir selektiv. Kritikerna menar att även om bolag blir eller är certifierade enligt GRI så kan rapporteringen ändå vara missvisande och att bolagets totala påverkan inte beskrivs. Trots att GRI har genomfört en utökning av riktlinjerna och dessutom konstruerat olika nivåer som

de olika organisationerna kan applicera dessa riktlinjer på är det fortfarande inte standard att dessa används av alla organisationerna utan snarare undantag (MacLean & Rebernak, 2007).

Vissa röster säger att hållbarhetsredovisning inte går att använda sig av på samma sätt som den mer vanliga redovisningen där ett bolags finansiella prestanda kan mätas, utan menar att hållbarhetsredovisning bara är reklam för bolaget med syftet att bättra på deras image (Öhrlings PriceWaterHouseCoopers, 2008).

Vidare anses det finnas en avsaknad av tydliga och utförliga redovisningsprinciper som gör att datainformationen om det som hållbarhetsredovisas inte går att använda sig av för en analys. GRI:s redovisningsriktlinjer är komplicerade och omfattande vilket gör att även om GRI själva uttalar sig om att de ska passa alla så kan det innebära alldeles för stort arbete och kostnader för de allra minsta bolagen att tillämpa och följa GRI:s redovisningsriktlinjer (Öhrlings PricewaterhouseCoopers, 2008)

3. Metod

I metodkapitlet beskrivs hur författarna gått tillväga i sin insamling av data, så väl från årsredovisningar som övrig litteratur. Vidare beskrivs hur bearbetningen av den insamlade datan gått till. Kapitlet avslutas med ett avsnitt angående uppsatsens trovärdighet.

3.1 Val av ämne

Hållbarhetsredovisning har blivit ett allt viktigare instrument för bolagen i kommunikationen med sina intressenter under de senaste åren. På global nivå söker organ som GRI att nå en harmonisering av hållbarhetsredovisningen och aktörer som Europakommissionen hävdar att hållbarhetsredovisning är en förutsättning för att bolag ska vara konkurrenskraftiga. Författarnas intresse för området väcktes efter att ha tagit del av föreläsningar om frivilliga uppgifter där hållbarhetsredovisning utgjorde en väsentlig del av ämnet.

Uppsatsens inriktning har kommit till efter samtal med en docent inom ämnet vilken gav initial vägledning angående problemområde och eventuella tillvägagångssätt. Vidare har författarna tagit del av andra uppsatser som berört hållbarhetsredovisning men inte funnit någon studie med motsvarande frågeställningar eller metodval. Mot bakgrund av detta ansåg författarna att frågeställningarna kunde beskriva ett område som tidigare inte berörts särskilt långtgående.

3.2 Undersökningsmetod

Vid valet av metod har uppsatsens syfte varit ledstjärnan för hur författarna valt att gå tillväga för att samla in den data som ansetts nödvändig. Denna uppsats har till syfte att beskriva skillnader i de noterade bolagens hållbarhetsredovisning avseende storlek och bransch samt beskriva sambandet mellan hållbarhetsredovisning och lönsamhetsnivå. Eftersom uppsatsens avsikt är att beskriva hur dessa fenomen ser ut genom en heltäckande studie av samtliga bolag vid Stockholmsbörsens Large, Mid, och Small cap-listor innebär att en metod där alla bolag undersöks utifrån ett relativt begränsat och standardiserat formulär är det mest lämpliga dels utifrån syftets art och dels utifrån den begränsade tidsramen.

Författarnas avvägning vid metodvalet, med hänsyn till denna uppsats syfte, har således resulterat i att ett omfattande urval av undersökningsobjekt har begränsat antalet undersökta parametrar. För att besvara frågeställningarna kommer författarna använda sig av en på förhand fastställd kodningsmall, en så kallad Scoreboard, där varje bolag binärkodas och sedan adderas tillsammans den storleks-, bransch-, och lönsamhetskategori där bolaget ingår. Undersökningsmetoden är således i huvudsak inriktad mot en kodad datainsamling vilken sedan bearbetats statistiskt.

3.3 Datainsamling

Den undersökningsmetod som författarna valt blir avgörande i arbetet med insamlingen av data (Jacobsen, 2002). De källor som används för insamlingen av data brukar delas upp i de två grupperna *sekundär*- och *primärkällor*. Dessa behandlas nedan där tillvägagångssätten för insamlingen av de olika källorna beskrivs.

3.3.1 Sekundärkällor

Sekundärkällor är sådan data som samlas in i annat syfte än det egna (Jacobsen, 2002). De sekundärkällor som samlats in i arbetet med denna uppsats skedde framförallt i syfte att formulera uppsatsens bakgrund, problemdiskussion och referensram. I idéstadiet av uppsatsen användes främst Internet som insamlingsmedium då redan befintliga uppsatser sonderades via databasen *uppsatser.se*. Detta för att försäkra författarna om att det valda problemområdet inom hållbarhetsredovisning inte redan undersökts och att det därmed kan anses finnas ett behov för studien.

Vid insamling av data för formulering av de inledande kapitlen har dock sekundärkällorna inhämtats från databaserna vid Handelshögskolan i Göteborg. De databaser som används flitigast är *Business Source Premier*, vilket är en artikeldatabas för forskningsartiklar, och biblioteksdata-basen *GUNDA*. Den sistnämnda användes för att erhålla facklitteratur på området. De sökord som använts vid genomgången av databaserna har varit; *Voluntary disclosures*, *Voluntary disclosures in annual reports*, *Corporate social responsibility*, *Sustainability reporting* och *Hållbarhetsredovisning*. Därutöver har författarna använt facktidskriften *Balans* artiklar och offentliga tryck i form av *Årsredovisningslagen*.

Efter genomgången av dessa sekundärkällor fick författarna uppfattningen att mängden forskningsartiklar inom hållbarhetsredovisningsområdet var relativt omfattande. Ingen av artiklarna kunde dock besvara frågeställningarna och därmed uppfylla uppsatsens syfte. En egen undersökning av de noterade bolagen var därför tvungen att genomföras. Här användes bolagens årsredovisningar för att samla in den nödvändiga informationen.

3.3.2 Primärkälla: årsredovisningar – urval av bolag, bransch, räntabilitetsmått och hållbarhetsindikatorer.

De noterade bolagens årsredovisningar från år 2007 (alternativt år 2007/2008) kan också anses gå in under kategorin sekundärkällor då de producerats för andra ändamål än att besvara syftet. Dock är den data som samlats in från årsredovisningarna att betrakta som författarnas primära källa eftersom denna insamling är anpassad för uppsatsens specifika problemställning (Jacobsen, 2002). I detta avsnitt beskrivs de val som gjorts vid insamlingen av primärdata.

Det första steget i arbetet med insamlingen av data från de noterade bolagens årsredovisningar stod i att konstruera en Scoreboard (*se bilaga 1*) för att utvärdera bolagens mängd av hållbarhetsredovisning. Innehållet i Scoreboarden har varit föremål för en mängd kategoriseringar och val. Kategoriseringen har stått i att ordna bolagen efter list- och branschtillhörighet, valen har emellertid handlat om att finna lämpligt räntabilitetsmått för att bedöma bolagens lönsamhetsnivå samt bestämma vilka indikatorer som skulle användas för att bedöma bolagens hållbarhetsredovisning. De kategoriseringar och val som författarna gjort motiveras nedan.

Bolagets storlek definierades utifrån vilken av de tre börslistorna de tillhör, vilket innebär antingen Large, Medium eller Small cap-listan. Dessa börslistor är utformade utifrån vilket börsvärde varje bolag har och fördelningen ser då ut enligt följande:

Börslista	Bolagets börsvärde	Antal bolag
Large Cap	Mer än 1 Miljard Euro	59
Mid Cap	150 Miljoner – 1 miljard Euro	82
Small Cap	Mindre än 150 Miljoner Euro	125
Totalt		266

Tabell 3.3.1 – Stockholmsbörsens listor och börsvärden (nasdaqomx.com, 2008).

Vidare har bolagen delats in efter den branschkategori de tillhör. Denna indelning gjordes utifrån Global Industry Classification Standard (GICS), vilket är en standardiserad kategorisering av noterade bolag som bland annat följs vid de nordiska och baltiska börserna i syfte att öka jämförbarheten mellan börserna (nasdaqomx.com, 2008). Detta innebär ett bolag hamnar i någon av följande tio branscher, notera dock att branschen *Kraftförsörjning* inte innehåller några bolag:

Bransch	Antal bolag
Energi	7
Material	13
Industrivaror och –tjänster	68
Sällanköpsvaror och –tjänster	36
Dagligvaror	7
Hälsovård	28
Finans och Fastighet	50
Informationsteknik (IT)	52
Telekomoperatörer	5
Kraftförsörjning	0
Totalt	266

Tabell 3.3.2 – Branscher på Stockholmsbörsen (nasdaqomx.com, 2008).

Det bör nämnas att ett bolag från Mid cap-listans industrisegment har uteslutits från undersökningen till följd av att det noterats under sommaren år 2008 och ingen årsredovisning har då funnits att tillgå för räkenskapsåret 2007.

Vad gäller val av räntabilitetsmått för mätning av bolagens lönsamhetsnivå finns en rad mått att använda sig av. Den absoluta vinstens storlek är dock inte särskilt användbar som lönsamhetsmått eftersom denna måste sättas i relation till bolagets kapital för att kunna jämföras mellan bolagen (Johansson & Runsten, 2005).

De räntabilitetsmått som beaktats i denna studie är *Räntabilitet på eget kapital* och *Räntabilitet på totalt kapital* som även kan begränsas till *Räntabilitet på sysselsatt kapital* och *Räntabilitet på operativt kapital*. Vid studien avsåg även författarna att inte bolagets val av finansiering skulle spela in vid mätningen av lönsamhetsnivån. Detta undviks genom att använda *Räntabilitet på totalt kapital* eftersom man vid *Räntabilitet på eget kapital* tar bort bolagets skulder och vid *Räntabilitet på sysselsatt kapital* tas rörelseskulder bort (Johansson & Runsten, 2005). *Räntabilitet på totalt kapital* definieras som:

$$R_t = \text{Resultat före räntekostnader} / \text{Totala tillgångar}$$

Ett undantag har dock gjorts för en speciell kategori av bolag när det gäller beräkningen av lönsamhetsmått, nämligen banker. Vid beräkningen av bankernas lönsamhetsmått har rörelseresultatet använts vilket sedan dividerats med de totala tillgångarna. Detta beror på att räntenettet, det vill säga skillnaden mellan ränteintäkter och räntekostnader, är en vital post för bankernas verksamhet. Detta räntenetto tas hänsyn till då det, av bankerna, oftast redovisas inom rörelseresultatet.

Vid valet av de parametrar som legat till grund för utvärderingen av bolagens hållbarhetsredovisning har författarna utgått från GRI:s standardupplysningar (se avsnitt 2.2.2.1). Då dessa indikatorer är att anse som alltför omfattande för att användas i sin helhet i studien har författarna valt att utgå från de huvudgrupper för standardupplysningar som GRI identifierat och sedan använda sig av ett fåtal indikatorer under varje huvudgrupp. Fokus vid detta urval har varit att inte välja alltför detaljerade rapporteringsindikatorer utan representativa resultatindikatorer, i vissa fall har dessutom flera indikatorer slagits ihop för att studien så långt som möjligt ska avspegla GRI:s riktlinjer.

Indikatorgrupp	Indikatorer
Strategi & Profil	Strategisk vision/mål om hållbarhet Ansvarsfördelning i hållbarhetsfrågor Information om intressentsengagemang
Ekonomi	Information om lokal marknadsförankring Investeringar i samhället Information om lokal lönesättning
Miljö	Information om resursförbrukning Information om växthuspåverkan Information om avfallshantering
Medarbetare	Information om kompetensutveckling Information om hälsa och säkerhet Personalomsättning
Mänskliga rättigheter	Information om åtgärder mot diskriminering

	Information om åtgärder mot barn- och tvångsarbete Efterlevnadskontroller av mänskliga rättigheter
Samhälle	Information om åtgärder mot korruption Information om affärsetisk policy Information om konkurrenshämmande företeelser
Produkt	Information om produktservice- och förbättringsåtgärder Information om produktsäkerhet- och kvalitet Beräkning av kundnöjdhetsindex

Tabell 3.3.3 – Indikatorgrupper och indikatorer

Det bör observeras att vissa upplysningar om verksamhetens yttre miljöpåverkan måste lämnas från bolag som bedriver tillstånds- och allmänpliktig verksamhet. Sådan information ska anges i förvaltningsberättelsen (ÅRL 6:1). Denna information har författarna bortsett från eftersom de inte faller in under denna uppsats problemområde eftersom de ej kan räknas till kategorin frivillig hållbarhetsredovisning.

3.3.3 Bearbetning och presentation av insamlad data

Vid bearbetning och presentation av insamlad data har statistikprogrammet SPSS och kalkylprogrammet Excel använts. Det sistnämnda har använts i poängsättningen av respektive bolag samt vid framtagningen av de tabeller som varit nödvändiga för att kunna genomföra den statistiska bearbetningen i SPSS. Resultaten presenterades sedermera i empiriavsnittet där framställningen skett mestadels i tabellform. Nedan redogörs för författarnas tillvägagångssätt och vilka val som gjorts i bearbetningen av det insamlade materialet för respektive frågeställning.

Vid bearbetningen och presentationen av data för de två första frågeställningarna, vilka berör skillnaderna i hållbarhetsredovisning avseende storlek och bransch, har deskriptiv analys använts. Detta eftersom endast en variabel finns att tillgå för dessa frågeställningar, nämligen mängd hållbarhetsredovisning. För att beskriva fördelningen av det statistiska materialet krävs att ett eller flera lägesmått beräknas. Dessa kan ges i uttryck som *aritmetiska medelvärdet*, *medianen* och *typvärdet* (Körner, Ek & Berg, 1984).

Emellertid ger ett enskilt lägesmått inte en tillräcklig bild av det statistiska materialet. Vid arbetet med de två första frågeställningarna är det även lämpligt att komplettera lägesmättet med ett spridningsmått (Körner, Ek & Berg, 1984). Syftet med spridningsmättet är att beskriva hur mycket observationerna i ett statistiskt material avviker från sitt lägesmått. Spridningsmättet används alltså för att ge en mer fullständig beskrivning av hur hållbarhetsredovisningen kan variera mellan bolagen på en given börslista eller en given bransch.

Beträffande skillnaderna i hållbarhetsredovisningen mellan de definierade börslistorna och branscherna har författarna ämnat ge en så grundlig beskrivning som möjligt av fenomenet. Utöver de sammantagna skillnaderna i mängd hållbarhetsredovisning mellan börslistorna och branscherna har även materialet delats upp och presenterats i de indikatorgrupper som GRI definierat. Detta för att även beskriva i vilka av hållbarhetsredovisningens delar skillnaderna står att finna.

De lägesmått som användes för att presentera resultatet bestämdes till det aritmetiska medelvärdet vilket även kompletterades med medianen. Detta beror på att det aritmetiska medelvärdet är att betrakta som det vanligaste lägesmättet och kan tolkas som fördelningens tyngdpunkt. Emellertid är svagheten med det aritmetiska medelvärdet att det inte lämpar sig där det statistiska materialet innehåller observationer där värdena varierar kraftigt. Detta eftersom exempelvis ett fåtal höga värden, så kallade extremvärden, i stor utsträckning kommer påverka slutresultatet (Körner, Ek & Berg, 1984). Mot bakgrund av att författarna på förhand inte hade någon uppfattning om variationen i olika bolags hållbarhetsredovisning, och för att minska risken för att dra felaktiga slutsatser, valdes även medianen som kompletterande lägesmått eftersom detta inte påverkas av om materialet innehåller extremvärden då den utgör det mittersta värdet i materialet. På så vis kunde medianen användas som referenspunkt till det aritmetiska medelvärdet huruvida detta värde var att anse som rimligt.

$$\text{Aritmetiskt medelvärde} = \sum x_i / n$$

Med anledning av att det aritmetiska medelvärdet utsågs till det primära lägesmättet valde författarna standardavvikelsen (Std.avv.) som det mest lämpliga spridningsmättet eftersom dessa två är knutna till varandra (Körner, Ek & Berg, 1984). Dessutom är standardavvikelsen att anse som vanligaste måttet på spridning (Wahlgren, 2005). Detta presenteras nedan. Vidare presenterades det lägsta (Min.) och det högsta (Max.) värdet i respektive kategori för att få en bild av om bolag på en given lista eller i en given bransch är mer eller mindre benägna att redovisa exempelvis ett minsta antal hållbarhetsupplysningar.

$$\text{Standardavvikelse} = \sqrt{n \sum f_i x_i^2 - (\sum f_i x_i)^2 / n(n-1)}$$

För att mäta skillnaderna i de noterade bolagens hållbarhetsredovisning avseende storlek och branschtillhörighet utfördes t-tester. Detta för att kunna utröna om skillnaderna var att betrakta som statistiskt säkerställda. T-testerna handlar om att jämföra respektive kategoris medelvärde vilket genererar ett t-värde som sedan jämförs mot ett kritiskt t-värde.

$$t - \text{värde} = (X_i - X_j) - (\mu_i - \mu_j) / \sqrt{MS(1/n_i + 1/n_j)}$$

Ovanstående t-tester gjordes bara på bolagens totala hållbarhetsredovisning och inte på de enskilda indikatorgrupperna. Detta eftersom de totala skillnaderna är att betrakta som den viktigaste frågeställningen. Dessutom är t-testerna tidskrävande och att även genomföra dessa för de enskilda indikatorerna hade varit oskäligt resurskrävande. Dock är uppdelningen i indikatorgrupperna nödvändig som analysmaterial för att mer grundligt kunna beskriva skillnaderna i hållbarhetsredovisningen.

Vad gäller den tredje frågeställningen i uppsatsen, vilken syftar till att beskriva sambandet mellan hållbarhetsredovisning och lönsamhetsnivå, har inte bara sambandet på total nivå beskrivits. Utöver undersökningen av sambandet där alla bolag studerats har en rad ytterligare nivåer undersökts. Detta har då handlat om att även beskriva sambandet mellan hållbarhetsredovisning och lönsamhetsnivå avseende börslista och bransch samt sambandet hos en given bransch på en given börslista. Avsikten med dessa specificerade undersökningar var att beskriva sambandet mellan variablerna djupare och inte bara se till det aggregerade sambandet. Vid denna undersökning uteslöts ett bolag i läkemedelsbranschen på Small cap-listan på grund av en lönsamhetsnivå som var att betrakta som alltför extrem.

För att beskriva sambandet i den tredje frågeställningen måste ett mått på hur två variabler relaterar till varandra användas. För att mäta detta har författarna använt den så kallade *korrelationskoefficienten Pearsons rho* då den mäter styrkan i det linjära sambandet mellan två variabler (Körner & Wahlgren, 2002). Det värde som presenteras när korrelationskoefficienten används ligger alltid i intervallet -1 till +1. Där -1 betyder att det finns ett perfekt negativt samband och +1 att det finns ett perfekt positivt samband mellan de undersökta variablerna. Ett värde nära 0 (noll) kan inte beskriva sambandet med en rät linje men är dock ingen garanti för att variablerna är oberoende (Körner & Wahlgren, 2002). Det bör därför observeras att korrelationskoefficienten bara beskriver linjära relationer (Jacobsen, 2002).

$$\text{Korrelationskoefficienten} = \frac{n\sum x_i y_i - (\sum x_i)(\sum y_i)}{\sqrt{[n\sum x_i^2 - (\sum x_i)^2][n\sum y_i^2 - (\sum y_i)^2]}}$$

3.3.4 Signifikansnivå

Signifikansnivån är den gräns som används för att icke-förkasta eller förkasta prövningar i statistiska material. Gemensamt för samtliga frågeställningar är att en signifikansnivå på fem procent använts då detta är att betrakta som praxis (Körner & Wahlgren, 2000). Utifrån signifikansnivån studeras sedan *p-värdet* vilket anger hur statistiskt säkerställt – signifikant – en given prövning är.

I empiriavsnittet presenteras hur statistiskt säkerställt skillnaderna i hållbarhetsredovisningen är mellan respektive lista och bransch. Medan det för den tredje frågeställningen presenteras hur statistiskt säkerställt varje samband är mellan hållbarhetsredovisning och lönsamhetsnivå. P-värden under fem procent är att betrakta som statistiskt säkerställda och desto lägre värdet är desto mer säkerställt anses skillnaderna och sambanden vara (Körner & Wahlgren, 2000). Följande gränsvärden brukar användas inom statistiken vad gäller nivå av statistisk signifikans vilka redovisas med stjärnor (Wahlgren, 2005):

- *p* större än 5 % ej signifikant
- *p* mindre än 5 % enstjärnig signifikans
- *p* mindre än 1 % tvåstjärnig signifikans
- *p* mindre än 0,1 % trestjärnig signifikans

3.4 Trovärdighet – Egen datainsamling

För varje studie finns ett krav att en tillfredställande nivå av *reliabilitet* och *validitet* ska uppnås (Holme & Krohn Solvang, 1997). I detta avsnitt redogörs för hur författarna till uppsatsen tagit hänsyn till dessa begrepp avseende datainsamlingen från de noterade bolagens årsredovisningar med hjälp av Scoreboarden. Övriga sekundärkällors trovärdighet behandlas under avsnittet; *Källkritik – sekundärkällor*.

3.4.1 Validitet

Validitetsbegreppet kan delas in i två underkomponenter, nämligen *giltighet* och *relevans* (Jacobsen, 2002). En undersökning kan anses vara valid förutsatt att det inte förekommer några systematiska fel i insamlingen av data. Det hela handlar således om att mäta det författarna avser mäta (Holme & Krohn Solvang, 1997). Huruvida målet om hög validitet uppfylls kan kontrolleras genom att jämföra resultatet från liknande studier. Har närliggande frågeställ-

ningar uppnått samma resultat finns goda skäl att anse att validiteten är hög, det är dock ingen garanti för att resultatet är sant (Jacobsen, 2002). Närliggande studier inom området har genomförts men dessa har dock inte varit av den heltäckande karaktär som författarna avser genomföra och behöver nödvändigtvis inte vara applicerbara för studien.

Det mest kritiska hotet mot validiteten i studien var konstruktionen av Scoreboarden eftersom de utvalda indikatorerna i denna mall var avgörande för undersökningsresultatet. I strävan efter att undvika systematiska fel har författarna först och främst valt att utgå från GRI:s ramverk eftersom detta är världens de facto mest använda rapporteringsmall för hållbarhetsredovisning (GRI, 2008). Emellertid är detta ramverk mycket omfattande och för att möjliggöra denna studie ur den begränsade tidsaspekten var en förutsättning att antalet indikatorer reducerades rejält från de ursprungliga 128 ner till 21 (se Bilaga 1). Avsikten vid redueringen av indikatorerna var dock att de övergripande indikatorerna i största möjliga mån behölls medan de mer detaljerade indikatorerna slogs ihop eller eliminerades helt.

Vidare genomfördes ytterligare ett antal åtgärder för att säkra studiens validitet vilket bland annat innebar att Scoreboarden testkördes mot ett antal bolag för att försäkra författarna om att ett slumpmässigt utfall direkt skulle visa på ett antal skillnader mellan de utvalda bolagen. Dessutom har Scoreboardens indikatorer kommenterats av en docent vid Handelshögskolan i Göteborg. Denne har mångårig erfarenhet av tillvägagångssättet vid arbetet med en Scoreboard och är dessutom väl insatt i GRI-ramverket. På så vis fick författarna värdefull återkoppling av Scoreboarden inför datainsamlingen.

3.4.2 Reliabilitet

Likt validitetsbegreppet kan även reliabilitet delas upp i underkomponenter för att ge läsaren en ökad förståelse om vad som avses. Reliabilitet är då den övergripande benämningen för att den insamlade informationen ska vara *trovärdig* och *tillförlitlig* (Jacobsen, 2002). En undersöknings reliabilitet bestäms av hur mätningarna utförs och hur noggranna författarna är vid informationsbearbetningen (Holme & Krohn Solvang, 1997). Hög reliabilitet kännetecknas av att samma resultat uppnås vid upprepade mätningar (Jacobsen, 2002).

Hotet mot den insamlade informationens reliabilitet i undersökningen ligger i problematiken med att tre olika personer har genomfört datainsamlingen. Detta kan föranleda att en mätning av ett givet bolag ger olika poängutfall beroende på vem i gruppen som genomfört undersökningen. Det önskvärda är naturligtvis att ett enskilt bolags poängutfall utifrån den utformade Scoreboarden ska vara oberoende av vem undersökaren är. Dessutom kan det finnas reliabilitetsbrister i det som undersöks, det vill säga de noterade bolagens årsredovisningar. Vad gäller hållbarhetsredovisning är detta problem särskilt uppenbart då denna del av årsredovisningen inte är en del av den lagstadgade revisionen. Tillförlitligheten och trovärdigheten i bolagens hållbarhetsredovisning behöver alltså inte stärkas av en oberoende part. Det ligger dock utanför författarnas kontroll att få bukt med hållbarhetsredovisningens reliabilitetsproblem.

Det som ligger inom författarnas kontroll är emellertid tillse att insamlad data är behandlad och bedömd på ett likartat sätt. Hotet mot undersökningens reliabilitet hämmas dock naturligt av befintligheten av en Scoreboard eftersom denna är standardiserad för undersökningens ändamål och att möjligheten till olika bedömningar därmed är ytterst begränsad. Författarna anser dessutom att nivån av likartad bedömning av olika bolag har stärkts genom det faktum att testkörningen av Scoreboarden genomfördes gemensamt. Vid denna sattes ett antal kriterier upp för respektive indikator hur bedömningen av bolagen skulle ske. Ett avsnitt

om detta finns presenterat i *Bilaga 3 - Trovärdighetskomplement*, vilket belyser bedömningen av ett antal indikatorer med autentiska utdrag från årsredovisningar.

Vad gäller bearbetningen av insamlad data bör reliabiliteten stärkts av att statistikprogrammet SPSS använts. Detta eftersom beräkningarna utförs betydligt mer precist än om författarna valt att utföra dessa manuellt. Emellertid kan även digital bearbetningen påverkas av den mänskliga faktorn med felaktiga beräkningar som följd. För att begränsa denna risk har en handbok i SPSS använts för vägledning.

Slutligen bör uppsatsens trovärdighet vara hög av den anledning att samtliga resultat som uppnåtts faktiskt redovisas öppet i Bilaga 2. Då denna redovisning ges i uttryck bolag för bolag samt indikator för indikator kan läsaren till studien själv granska de resultat som uppnåtts på detaljnivå.

3.5 Källkritik – sekundärkällor

Vid skrivandet av denna uppsats har författarna utöver de noterade bolagens årsredovisningar använt sig av en rad olika sekundärkällor såsom böcker och artiklar. Avsikten vid urvalet av dessa källor har alltid varit använda de som publicerats med hög vetenskaplig status och sådana skrifter som författats av sakkunniga inom ämnesområdet. Därav har sökmotorer som exempelvis Google i största möjliga mån undvikits då Internetkällor generellt karaktäriseras av låg tillförlitlighet eftersom upphovsmannen kan vara svåra att identifiera (Bell, 2000). Istället har sökmotorerna GUNDA och Business Source Premier premierats.

Via sökmotorn GUNDA har facklitteratur inom ämnesområdet erhållits medan Business Source Premier nyttjats för insamling av artiklar av vetenskaplig dignitet. De artiklar som hämtats får anses ha hög trovärdighet eftersom de oftast skrivits av välrenommerade forskare och även publicerats i tidskrifter som *The International Journal of Accounting* och *Journal of Accounting Research*. Även ur tidsaspekten är artiklarna i Business Source Premier att föredra eftersom det finns anledning att ifrågasätta källornas trovärdighet desto längre tid som gått (Thurén, 2005). Majoriteten av artiklarna som använts är nämligen oftast från åren 2007 eller 2008.

Vad gäller de teorier som ligger till grund för hållbarhetsredovisning kan dessa möjligen anses vara något till åren. Emellertid är teorierna och exempelvis institutionell teori och intressentmodellen att anse som väl rotade inom den redovisningsekonomiska sfären då dessa refereras till även de vetenskapliga artiklar vilka redogjorts för i föregående stycke.

4. Empiriska resultat

I följande kapitel redogörs för de resultat som uppnåtts vid undersökningen. Testresultaten har beräknats med hjälp av SPSS och Excel vilka presenteras i tabeller med kompletterande kommentarer. Resultaten av undersökningen är disponerade efter de tre frågeställningarna.

4.1 Skillnaden i hållbarhetsredovisning mellan stora, medelstora och mindre noterade bolag

Uppsatsens första frågeställning syftar till att beskriva skillnaden mellan stora, medelstora och mindre noterade bolag på Stockholmsbörsen. Indelningen har då skett utifrån de tre börslistorna Large, Mid och Small cap. Först redogörs för de totala skillnaderna mellan listorna vilket sedan spjälkas upp i sju indikatorgrupper som definierats utifrån GRI:s ramverk.

Totalt	Antal bolag	Medel	Median	Std.avv.	Min.	Max.
Large Cap	59	9,41	11	4,79	0	18
Mid Cap	81	5,46	5	3,49	0	15
Small Cap	125	3,42	3	2,77	0	11

Tabell 4.1.1 – Totala listskillnader

Vad gäller de totala skillnaderna mellan de definierade börslistorna kan konstateras att bolagen på Large cap är de som lämnar mest långtgående hållbarhetsredovisning och att medelbolaget på denna lista redovisar närmare hälften av antalet möjliga indikatorer. Det kan även konstateras att Small cap-bolagen är de som redovisar minst, medan Mid cap-bolagen är de som redovisar näst mest om hållbarhet. Noterbart är att de presenterade spridningsmått är att anse som relativt höga, och att det alltid finns något bolag på respektive lista som aldrig redovisar om hur de tar hänsyn till hållbar utveckling. Den maximala poäng som uppnåtts av ett enskilt bolag är 18 av 21 möjliga. Det har dock observerats att flera av de större bolagen har separata hållbarhetsredovisningar och redovisar viss hållbarhetsinformation i sina årsredovisningar men använder sig av hänvisning till deras separata hållbarhetsredovisningar för mer information. Dessa separata hållbarhetsredovisningar har författarna inte tagit i beaktande i undersökningen, då endast bolagens årsredovisningar har undersökts.

Sett till medelvärdena i ovanstående tabell råder det alltså skillnader i hållbarhetsredovisningen avseende bolagens storlek. Frågan är dock huruvida dessa skillnader är att betrakta som statistiskt säkerställda. Detta har besvarats med så kallade t-tester vilka jämför medelvärdet mellan varje kategori av bolag. Dessa resultat anges i p-värden vilka presenteras i korstabellen nedan.

P-värden	Large Cap	Mid Cap	Small Cap
Large Cap		<0,001	<0,001
Mid Cap	<0,001		<0,001
Small Cap	<0,001	<0,001	

Tabell 4.1.2 – P-värden listskillnader

Beträffande nivå av statistisk säkerställdhet kan av ovanstående tabell konstateras att det råder en skillnad i hållbarhetsredovisning mellan samtliga listor på en trestjärnig signifikansnivå. Detta eftersom p-värdena mellan listorna är mindre än 0,1 procent vilket är gränsvärdet för att skillnaderna ska betraktas som statistiskt säkerställda på en trestjärnig signifikansnivå. Hur skillnaderna ser ut får läsaren av att då gå tillbaka till den första tabellen (se Tabell 4.1.1). Då kan det konstateras att Large cap-bolagen redovisar mer än bolagen på de övriga listorna och att även Mid cap-bolagen redovisar mer än bolagen på Small cap.

För att få en mer djupgående förståelse för hur skillnaderna ser ut mellan stora, medelstora och mindre noterade bolag presenteras även hur skillnaderna ser ut i varje indikatorgrupp. Dessutom anges vilken parameter som varit mest och minst frekvent förekommande i varje kategori av bolag. Presentationen följer Scoreboardens disposition och börjar med bolagens Strategi & Profil.

Strategi & Profil	Antal bolag	Medel	Median	Std.avv.	Min.	Max.
Large Cap	59	1,49	2	1,01	0	3
Mid Cap	81	0,72	0	0,85	0	3
Small Cap	125	0,35	0	0,6	0	2

Tabell 4.1.3 – Listskillnader Strategi & Profil

Indikatorgruppen Strategi & Profil redovisas mest långtgående av bolagen på Large cap och avtar sedan bland bolagen på Mid och Small cap. Inget av bolagen på Small cap redovisar i enlighet med samtliga indikatorer. Den parameter som redovisats mest frekvent vad gäller Strategi & Profil hos Large cap-bolagen är den om vilka mål bolaget har med sitt hållbarhetsarbete vilket redovisas av två tredjedelar av bolagen. Ansvarfördelning och intressentengagemang i hållbarhetsfrågor förekommer inte lika frekvent men redovisas ändå av mer än en tredjedel av bolagen.

Bland bolagen på Mid och Small Cap redovisas också mål med hållbarhetsarbetet mest frekvent men i betydligt mindre utsträckning jämfört med Large cap-bolagen. Drygt en tredjedel av Mid cap bolagen, och cirka 20 procent av Small cap bolagen redovisar detta. De övriga två indikatorerna förekommer i ytterst begränsad omfattning bland både Mid och Small cap-bolag.

Ekonomi	Antal bolag	Medel	Median	Std.avv.	Min.	Max.
Large Cap	59	0,8	1	0,69	0	3
Mid Cap	81	0,31	0	0,56	0	2
Small Cap	125	0,11	0	0,36	0	2

Tabell 4.1.4 – Listskillnader Ekonomi

Vad gäller indikatorgruppen Ekonomi är detta den som redovisas minst bland samtliga bolag av de sju indikatorgrupperna som definierats utifrån GRI. Trenden är dock att Large cap-bolagen redovisar mest och detta gäller då framför allt indikatorn om investeringar i samhället vilket redovisas av drygt hälften av bolagen. Bland Mid cap-bolagen redovisas investeringar i samhället av en fjärdedel av bolagen. De övriga två indikatorerna förekommer i ytterst

begränsad utsträckning bland Large och Mid cap-bolagen. Hos Small cap-bolagen är redovisningen av ekonomiska indikatorer i det närmaste försvinnande liten.

Miljö	Antal bolag	Medel	Median	Std.avv.	Min.	Max.
Large Cap	59	1,61	2	1,14	0	3
Mid Cap	81	0,94	1	0,98	0	3
Small Cap	125	0,58	0	0,81	0	3

Tabell 4.1.5 – Listskillnader Miljö

En av de grupper av indikatorer som redovisas mest är den om Miljö, särskilt på Large cap. Den mest framträdande indikatorn är den om växthuspåverkan. Bland Large cap-bolagen redovisas detta av över två tredjedelar av bolagen. Mid och Small cap-bolagen redovisar detta i hälften respektive i en tredjedel av fallen. De två övriga indikatorerna om resursförbrukning och avfallshantering redovisas av cirka hälften av Large cap-bolagen och av 20 procent av Mid cap-bolagen. Information om resursförbrukning är ytterst begränsad bland Small cap-bolagen medan cirka 15 procent redogör för avfallshantering.

Medarbetare	Antal bolag	Medel	Median	Std.avv.	Min.	Max.
Large Cap	59	1,64	2	0,98	0	3
Mid Cap	81	1,48	2	1,07	0	3
Small Cap	125	1,07	1	1,08	0	3

Tabell 4.1.6 – Listskillnader Medarbetare

Medarbetare är den grupp indikatorer som bolagen i respektive kategori redovisar mest om. Här är dock skillnaden mellan Large cap och Mid cap inte särskilt stor. Av Large cap-bolagen redovisar två tredjedelar om kompetensutveckling och om åtgärder för hälsa och säkerhet medan ett fåtal redogör för sin personalomsättning. Hos Mid cap-bolagen redovisas ungefär motsvarande andel avseende kompetensutveckling men något mindre angående hälsa och säkerhet. Bland Small cap-bolagen redovisar hälften av bolagen om kompetensutveckling och cirka 25 procent om hälsa och säkerhet. Bolagen på de två senare listorna har även de en begränsad redovisning av sin personalomsättning.

Mänskliga rättigheter	Antal bolag	Medel	Median	Std.avv.	Min.	Max.
Large Cap	59	1,27	1	1,13	0	3
Mid Cap	81	0,41	0	0,72	0	3
Small Cap	125	0,26	0	0,54	0	3

Tabell 4.1.7 – Listkillnader Mänskliga rättigheter

Beträffande Mänskliga rättigheter är detta en av de indikatorgrupper där Large cap-bolagen utmärker sig mer än de övriga. Drygt hälften av bolagen redovisar om åtgärder mot diskriminering medan en tredjedel redovisar om åtgärder mot barn- och tvångsarbete samt efterlevnadskontroller av mänskliga rättigheter. På Mid cap redovisar 25 procent om åtgärder mot diskriminering medan endast ett fåtal bolag informerar om de övriga två indikatorerna. Av

Small cap-bolagen redovisar cirka 20 procent om åtgärder mot diskriminering medan det liksom på Mid cap är mer sällsynt med information om de övriga indikatorerna.

Samhälle	Antal bolag	Medel	Median	Std.avv.	Min.	Max.
Large Cap	59	1,23	1	0,82	0	3
Mid Cap	81	0,43	0	0,67	0	3
Small Cap	125	0,22	0	0,49	0	2

Tabell 4.1.8 – Listskillnader Samhälle

Vad gäller indikatorgruppen Samhälle är även detta ett hållbarhetsområde där Large cap-bolagen utmärker sig. Närmare 80 procent av bolagen anger att de har någon form av affärsetisk policy, en tredjedel informerar dessutom om åtgärder mot korruption. Detta kan ställas mot Mid och Small cap-bolagen där endast en tredjedel respektive 20 procent redogör för någon form av affärsetisk policy. Information om korruption är inte särskilt vanligt förekommande i Mid och Small cap-bolagen. Ett fåtal bolag på Large och Mid cap redovisar om konkurrenshämmande företeelser.

Produkt	Antal bolag	Medel	Median	Std.avv.	Min.	Max.
Large Cap	59	1,37	2	0,98	0	3
Mid Cap	81	1,15	1	0,82	0	2
Small Cap	125	0,8	1	0,77	0	2

Tabell 4.1.9 – Listskillnader Produkt

Indikatorgruppen Produkt är liksom övriga indikatorgrupper vanligast förekommande bland bolagen på Large cap. Redovisning av produktservice och förbättringsåtgärder samt produktsäkerhet och kvalitet förekommer i drygt hälften av bolagen. Fördelningen är något lägre bland Mid cap-bolagen medan bolagen på Small cap är ännu något lägre, cirka 40 procent. Beräkning av kundnöjdhetsindex hör dock inte till vanligheterna i någon av kategorierna.

4.2 Skillnaden i hållbarhetsredovisning mellan branscher

Uppsatsens andra frågeställning syftar till att beskriva skillnaderna i hållbarhetsredovisningen mellan branscherna på Stockholmsbörsen. Liksom föregående frågeställning redogörs först för de totala skillnaderna för att sedan spjälkas upp de sju indikatorgrupper som definierats utifrån GRI.

Totalt	Antal bolag	Medel	Median	Std.avv.	Min.	Max.
Energi	7	4,86	5	4,3	0	12
Material	13	8,54	8	3,95	4	17
Industri	67	7,34	7	4,29	0	18
Sällanköpsvaror	36	5,83	5	4,26	0	16
Dagligvaror	7	8,71	10	4,07	0	12

Hälsovård	28	3,64	3,5	2,68	0	11
Finans	50	4,6	3	4,44	0	14
IT	52	3,08	3	2,67	0	11
Teleoperatör	5	4,8	4	3,63	0	10

Tabell 4.2.1 – Totala branschskillnader

Vad gäller skillnaderna mellan de definierade branscherna på Stockholmsbörsen kan det konstateras att de tre branscher som har det mest omfattande hållbarhetsredovisningen är Dagligvaru-, Material- samt Industribranschen. De tre branscher som har en mer begränsad hållbarhetsredovisning är IT-, Hälsovårds- samt Finansbranschen. Noterbart är att alla bolag inom branschen Material uppfyller någon av de indikatorer som definierats utifrån GRI.

Liksom föregående frågeställning är det av intresse att utröna huruvida skillnaderna mellan de olika branscherna avseende hållbarhetsredovisning är att betrakta som statistiskt säkerställda. Detta kan utläsas utifrån korstabellen nedan.

P-värden	En	Mat	Ind	Säll	Dag	Häls	Fin	IT	Tel
Energi		0,07	0,15	0,58	0,11	0,35	0,89	0,13	0,98
Material	0,07		0,36	0,05	0,93	<0,001	<0,01	<0,001	0,09
Industri	0,15	0,36		0,09	0,42	<0,001	<0,01	<0,001	0,2
Sällanköpsvaror	0,58	0,05	0,09		0,11	<0,05	0,2	<0,01	0,6
Dagligvaror	0,11	0,93	0,42	0,11		<0,001	<0,05	<0,001	0,12
Hälsovård	0,35	<0,001	<0,001	<0,05	<0,001		0,24	0,37	0,41
Finans	0,89	<0,01	<0,01	0,2	<0,05	0,24		<0,05	0,92
IT	0,13	<0,001	<0,001	<0,01	<0,001	0,37	<0,05		0,19
Teleoperatör	0,98	0,09	0,2	0,6	0,12	0,41	0,92	0,19	

Tabell 4.2.1 – P-värden branschskillnader

Utifrån ovanstående tabell kan konstateras att det råder statistiskt säkerställda skillnader i hållbarhetsredovisning mellan ett antal branscher. Till skillnad från signifikansnivåerna mellan de olika börsljörorna som alla låg på en trestjärnig nivå representeras här samtliga signifikansnivåer.

Tre av branschskillnaderna avseende hållbarhetsredovisning är att betrakta som enstjärnigt signifikanta. Detta gäller mellan Hälsovård och Sällanköpsvaror, Dagligvaror och Finans samt mellan Finans och IT. Dessutom finns skillnader mellan tre branscher som är att betrakta som tvåstjärnigt signifikanta. Vilket gäller mellan Material och Finans, Industri och Finans samt Sällanköp och IT. Slutligen kan sex skillnader mellan branscherna konstateras vara trestjärnigt signifikanta, nämligen; Material och Hälsovård, Industri och Hälsovård, Dagligvaror och Hälsovård, Material och IT, Industri och IT samt Dagligvaror och IT. Totalt alltså tolv branschskillnader i hållbarhetsredovisning som är att betrakta som säkerställda på någon nivå.

Även för denna frågeställning presenteras utfallen för de olika branscherna i indikatorgrupp för indikatorgrupp för att erhålla en mer djupgående beskrivning av resultaten.

Strategi & Profil	Antal bolag	Medel	Median	Std.avv.	Min.	Max.
Energi	7	1,29	1	1,11	0	3
Material	13	1,46	1	0,97	0	3
Industri	67	1,01	1	1,01	0	3
Sällanköpsvaror	36	0,75	0,5	0,87	0	3
Dagligvaror	7	1,29	2	0,95	0	2
Hälsovård	28	0,32	0	0,67	0	2
Finans	50	0,6	0	0,81	0	2
IT	52	0,31	0	0,58	0	2
Teleoperatör	5	0,6	0	0,89	0	2

Tabell 4.2.3 – Branschskillnader Strategi & Profil

Som synes redovisar de tre branscher som även totalt sett redovisar mycket även mycket i denna punkt. Den indikator som redovisas mest av är, likt föregående frågeställning, den om mål med hållbarhetsarbetet. Noterbart är att energibranschen vilken totalt sett inte ligger särskilt högt när det gäller hållbarhetsredovisning har höga poäng i denna indikatorgrupp. Energitjänsterna redovisar till skillnad från andra branscher om ansvarsfördelning i hållbarhetsfrågor.

Ekonomi	Antal bolag	Medel	Median	Std.avv.	Min.	Max.
Energi	7	0,43	0	0,79	0	2
Material	13	0,23	0	0,44	0	1
Industri	67	0,39	0	0,63	0	2
Sällanköpsvaror	36	0,44	0	0,73	0	3
Dagligvaror	7	0,71	1	0,76	0	2
Hälsovård	28	0,25	0	0,52	0	2
Finans	50	0,34	0	0,48	0	1
IT	52	0,1	0	0,36	0	2
Teleoperatör	5	0,8	1	0,84	0	2

Tabell 4.2.4 – Branschskillnader Ekonomi

Indikatorgruppen Ekonomi vilken generellt sett är den som redovisas minst om har relativt jämn poängfördelning mellan branscherna. Noterbart är att Teleoperatörsbranschen ligger

högst i och med att majoriteten av dem lämnar upplysningar om investeringar i samhället. Annars finns inga påtagliga skillnader i redovisningen i denna indikator.

Miljö	Antal bolag	Medel	Median	Std.avv.	Min.	Max.
Energi	7	0,71	1	0,76	0	2
Material	13	1,85	2	0,99	0	3
Industri	67	1,33	1	1,13	0	3
Sällanköpsvaror	36	0,78	1	0,83	0	3
Dagligvaror	7	1,43	1	1,27	0	3
Hälsovård	28	0,5	0	0,75	0	2
Finans	50	0,94	1	1,11	0	3
IT	52	0,48	0	0,67	0	3
Teleoperatör	5	0,4	0	0,54	0	1

Tabell 4.2.5 – Branschskillnader Miljö

Vad gäller redovisningen av miljöindikatorn återfinns Material-, Dagligvaru- och Industribranschen i topp. Flertalet bolag i alla branscher redovisar dock ofta någon form av information angående växthuspåverkan vilket även är den mest frekvent redovisade indikatorn bland samtliga branscher. Information om resursförbrukning och avfallshantering är däremot påtagligt vanligare i de tre branscherna med mest totalpoäng. En iakttagelse är även att fastighetsbolag vilka ingår i finansbranschen redovisar mycket under denna indikator vilket dock är svårt att urskilja då finansbranschen som helhet inte redovisar särskilt långtgående angående hållbarhet.

Medarbetare	Antal bolag	Medel	Median	Std.avv.	Min.	Max.
Energi	7	1,14	2	1,07	0	2
Material	13	2,07	2	0,95	0	3
Industri	67	1,72	2	0,98	0	3
Sällanköpsvaror	36	1,19	1	1,09	0	3
Dagligvaror	7	1,29	1	0,76	0	2
Hälsovård	28	1,04	1	1	0	3
Finans	50	1,16	1	1,2	0	3
IT	52	1,13	1	1,03	0	3
Teleoperatör	5	0,6	0	0,89	0	2

Tabell 4.2.6 – Branschskillnader Medarbetare

Även i indikatorgruppen Medarbetare ligger de tre branscherna som totalt sett redovisar mycket om hållbarhet högt. Emellertid så ligger åtta av nio branscher över ett i genomsnitt och den dominerande parametern som redovisas handlar främst om kompetensutveckling följt av information om hälsa och säkerhet. Det är även i denna indikator som exempelvis IT-branschen erhåller mer än en tredjedel av sin totalpoäng.

Mänskliga rättigheter	Antal bolag	Medel	Median	Std.avv.	Min.	Max.
Energi	7	0,14	0	0,38	0	1
Material	13	0,92	1	1,04	0	3
Industri	67	0,7	0	0,98	0	3
Sällanköpsvaror	36	0,94	1	1,09	0	3
Dagligvaror	7	1,57	2	1,27	0	3
Hälsovård	28	0,32	0	0,55	0	2
Finans	50	0,34	0	0,59	0	2
IT	52	0,15	0	0,41	0	2
Teleoperatör	5	0,4	0	0,55	0	1

Tabell 4.2.7 – Branschskillnader Mänskliga rättigheter

Beträffande redovisning av mänskliga rättigheter är det värt att notera att branschen sällanköpsvaror har det näst högsta medelvärdet efter Dagligvarubranschen. Däremot redovisar exempelvis IT och Energibranschen knappt någonting i denna indikator.

Samhälle	Antal bolag	Medel	Median	Std.avv.	Min.	Max.
Energi	7	0,43	0	0,79	0	2
Material	13	0,69	0	1,03	0	3
Industri	67	0,75	0	0,89	0	3
Sällanköpsvaror	36	0,64	1	0,72	0	3
Dagligvaror	7	1	1	0,58	0	2
Hälsovård	28	0,21	0	0,5	0	2
Finans	50	0,42	0	0,61	0	2
IT	52	0,23	0	0,51	0	2
Teleoperatör	5	1	1	1	0	2

Tabell 4.2.8 – Branschskillnader Samhälle

Likt övriga indikatorgrupper ligger de tre branscherna som totalt sett redovisar mycket om hållbarhet högt även i indikatorgruppen Samhälle. Dock ligger även branschen Teleoperatör högt och majoriteten av bolagen anger att de tillämpar en affärsetisk policy. Detta är även

den mest frekvent redovisade parametern i denna indikator hos samtliga branscher medan information om konkurrenshämmande företeelser är tämligen ovanligt.

Produkt	Antal bolag	Medel	Median	Std.avv.	Min.	Max.
Energi	7	0,57	0	0,79	0	2
Material	13	1,31	1	0,75	0	2
Industri	67	1,45	2	0,74	0	3
Sällanköpsvaror	36	1,03	1	0,88	0	2
Dagligvaror	7	1,43	2	0,79	0	2
Hälsovård	28	1,07	1	0,86	0	2
Finans	50	0,8	0	0,95	0	3
IT	52	0,65	1	0,71	0	2
Teleoperatör	5	1	1	1,22	0	3

Tabell 4.2.9 – Branschskillnader Produkt

Vad gäller den sista indikatorgruppen så är mönstret liknande mot tidigare. Emellertid finns ett undantag, nämligen branschen Hälsövård. Denna bransch redovisar totalt sett näst minst av alla branscher, endast IT är sämre, men uppnår i denna indikator sin högsta poäng.

4.3 Sambandet mellan lönsamhet och hållbarhetsredovisning

Uppsatsens tredje frågeställning handlar om sambandet mellan bolagens lönsamhetsnivå och mängd hållbarhetsredovisning. Under denna rubrik presenteras tabeller avseende sambandet mellan bolagen på respektive börslista och respektive bransch. Vidare har sambandet även undersökts som en kombination av list- och branschtillhörighet. Den första tabellen behandlar dock det totala sambandet mellan noterade bolags lönsamhetsnivå och hållbarhetsredovisning. Det bör erinras att ett bolag eliminerats från denna undersökning på grund av en räntabilitetsnivå som bedömdes alltför extrem.

Totalt	Antal bolag	Genomsnittligt Rt	Rho	p-värde
Alla bolag	264	6,6 %	0,21	<0,01

Tabell 4.3.1 – Lönsamhet och hållbarhetsredovisning Totalt

Det totala sambandet mellan lönsamhetsnivå och hållbarhetsredovisning uppnår en korrelationskoefficient rho på 0,21 där värden mellan -1 och 1 är möjliga. Sambandet betraktas även som statistiskt säkerställt på en tvåstjärnig nivå.

Lista	Antal bolag	Genomsnittligt Rt	Rho	p-värde
Large cap	59	10,3 %	0,17	0,2
Mid cap	81	10,4 %	0,028	0,8

Small cap	124	2,4 %	0,15	0,1
-----------	-----	-------	------	-----

Tabell 4.3.2 – Lönsamhet och hållbarhetsredovisning Lista

Vad gäller det undersökta sambandet och listtillhörighet så konstateras att Large cap-bolagen har det starkaste sambandet och Mid cap-bolagen det svagaste. Notera dock att inget av dem är att betrakta som statistiskt säkerställt.

Bransch	Antal bolag	Genomsnittligt Rt	Rho	p-värde
Energi	7	11,3 %	-0,01	0,98
Material	13	6,2 %	-18,3	0,55
Industri	67	11,2 %	0,04	0,75
Sällanköpsvaror	36	11 %	0,19	0,27
Dagligvaror	7	7,3 %	0,73	0,06
Hälsovård	28	-6,7 %	0,4	0,04
Finans	50	6,7 %	0,12	0,43
IT	52	3,5 %	0,08	0,56
Teleoperatör	5	11,1 %	0,25	0,69

Tabell 4.3.3 – Lönsamhet och hållbarhetsredovisning Bransch

Beträffande branschtillhörighet så uppnås, till skillnad från listtillhörighet, ett antal högre värden av korrelationskoefficienten. De starkaste sambanden återfinns i dagligvaru- och hälsovårdsbranschen, varav det sistnämnda är att betrakta som enstjärnigt signifikant.

Large cap	Antal bolag	Genomsnittligt Rt	Rho	p-värde
Energi	4	15,6 %	-0,07	0,93
Material	6	6 %	0,27	0,6
Industri	16	12,4 %	0,28	0,29
Sällanköpsvaror	5	14 %	0,09	0,89
Dagligvaror	3	19 %	-0,98	0,14
Hälsovård	4	8,3 %	0,85	0,15
Finans	16	6,9 %	0,04	0,89
IT	2	4,75 %	-1	<0,01
Teleoperatör	3	10,8 %	0,53	0,64

Tabell 4.3.4 – Lönsamhet och hållbarhetsredovisning branscherna på Large cap

Vid en undersökning av både list- och branschtillhörighet så konstateras att två av sambanden på Large cap är eller ligger nära ett perfekt negativt samband, vilket gäller för branscherna Dagligvaror och IT. Emellertid är antalet bolag i dessa kategorier relativt få.

Mid cap	Antal bolag	Genomsnittligt Rt	Rho	p-värde
Energi	2	6,6 %	-1	<0,01
Material	2	8,15 %	-1	<0,01
Industri	25	10,8 %	-0,25	0,24
Sällanköpsvaror	17	14,4 %	-0,07	0,79
Dagligvaror	3	4,5 %	-0,99	0,06
Hälsovård	5	-3,14 %	0,67	0,21
Finans	19	9,6 %	-0,025	0,92
IT	8	14,75 %	0,68	0,07
Teleoperatör	0	-	-	-

Tabell 4.3.5 – Lönsamhet och hållbarhetsredovisning branscherna Mid cap

Även på Mid cap finns ett antal samband mellan lönsamhet och hållbarhetsredovisning. Anmärkningsvärt är att även dessa samband, likt de på Large cap, är perfekt negativa samt att branschen Dagligvaror är representerad även på Mid cap som ett av de starkare sambanden.

Small cap	Antal bolag	Genomsnittligt Rt	Rho	p-värde
Energi	1	-	-	-
Material	5	5,56 %	-0,7	0,19
Industri	26	10,8 %	-0,01	0,95
Sällanköpsvaror	14	5,8 %	0,29	0,32
Dagligvaror	1	-	-	-
Hälsovård	18	-11 %	0,17	0,5
Finans	15	2,7 %	0,25	0,37
IT	42	1,3 %	0,03	0,85
Teleoperatör	2	11,6 %	-1	<0,01

Tabell 4.3.6 – Lönsamhet och hållbarhetsredovisning branscherna Small cap

Slutligen konstateras att även Small cap kan presentera ett samband som är att betrakta som perfekt negativt, vilket i likhet med föregående två tabeller är i kategori med endast ett fåtal bolag. Om dagligvarubranschen även en tredje gång kunnat uppvisa ett negativt samband mellan lönsamhet och hållbarhetsredovisning går ej att besvara till följd av att endast ett bolag finns i denna kategori.

5. Analys

Detta kapitel har för avsikt att besvara de frågeställningar som nämndes i inledningen av uppsatsen. Här analyseras de resultat vilka presenterades i föregående kapitel och kopplas även till referensramens komponenter.

5.1 Hur skiljer sig hållbarhetsredovisningen mellan stora, medelstora och mindre noterade bolag på Stockholmsbörsen, och vad kan skillnaderna bero på?

Den stora skillnaden författarna kan se i undersökningen är att mängden hållbarhetsredovisning minskar i takt med att storleken på bolagens börsvärde minskar. Vidare har författarna konstaterat att det i undersökningen finns stora skillnader inom respektive lista bolagen sinsemellan vilket påvisas med hjälp av de standardavvikelser som beräknats. Författarnas resultat gällande skillnaderna i hållbarhetsredovisning mellan stora, medelstora och mindre bolag är statistisk säkerställd, detta åskådliggörs genom att varje prövning har ett p-värde som är trestjärnigt signifikant.

Bolagen på Large cap redovisar mer än de övriga bolagen i samtliga av de sju grupper med indikatorer författarna valt att dela in undersökningen i. Detta samband fortsätter med att Mid cap bolagen redovisar mer i samtliga grupper än Small cap-bolagen. Att större bolag redovisar mer än medelstora och mindre bolag är även kongruent med tidigare forskning på området, då det bland annat konstaterats i en internationell studie av MacLean och Rebernak (2007) vilken refererades till i problemdiskussionen. Således följer hållbarhetsredovisningen i de svenska noterade bolagen samma mönster som på det globala planet.

I problemdiskussionen redogjordes även för att de medelstora och mindre bolagen i takt med att större bolag gjort att hållbarhetsredovisningen blivit mer och mer allmänt accepterad drabbats av påtryckningar om att även de bör anamma hållbarhetsredovisning. Detta tryck är att betrakta som institutionellt eftersom det bland annat kommer från Europakommissionen, men även FN. Detta verkar även gälla för studien eftersom flera medelstora och mindre noterade bolag faktiskt tillämpar hållbarhetsredovisning men inte i lika stor utsträckning som större noterade bolagen. Än så länge är det alltså de stora bolagen redovisar mest långtgående om sitt hållbarhetsarbete varför det bör vara rimligt att förklara skillnaden mellan de olika kategorierna av bolag genom att det än så länge föreligger störst institutionellt tryck på de större bolagen att producera hållbarhetsredovisning.

Vidare förklarar den institutionella teorin att liknande handlingsmönster är nödvändiga bolag emellan för en organisations framgång och överlevnad. Dock uppmärksammas även att förändringar, inom exempelvis redovisningsområdet, tar tid att genomföra eftersom mänskliga aktiviteter visar på en tröghet att ta till sig ett nytt sätt att agera. Detta bör vara en av orsakerna till att hållbarhetsredovisningen skiljer sig åt mellan stora, medelstora och mindre noterade bolag. Förklaringen ligger i att hållbarhetsredovisningen är att anse som ett relativt nytt fenomen där både medelstora och mindre noterade bolag än så länge visar upp en tröghet i att tillämpa denna typ av redovisning i samma utsträckning som de större noterade bolagen. De medelstora och mindre noterade bolagen har helt enkelt ännu inte hämtat in de större noterade bolagens försprång.

Andra anledningar kan vara att de större bolagen har fler och mer krävande intressenter som gör att större bolagen måste upplysa mer om deras arbete mot en hållbar utveckling. Detta påstående kan stödjas utifrån följande iakttagelse. Under Strategi & Profil så redovisar exempelvis Large cap-bolagen dubbelt så mycket i jämförelse med det genomsnittliga bolaget på Mid cap-listan där information om intressentengagemang är en av indikatorerna. Framförallt kan det då röra sig om att större bolag har större tryck från den intressent som kan kategoriseras som opinionsgrupper, gentemot vilka de större bolagen strävar efter att uppnå acceptans och legitimitet.

Beträffande den indikatorgrupp som uppvisar störst diskrepans mellan bolagen på Large cap kontra bolagen på Mid och Small cap märks Mänskliga rättigheter. Även detta skulle kunna härledas ur trycket från den ovan nämnda intressenten opinionsgrupper. En anledning till detta kan nämligen vara att det finns fler stora bolag som är internationellt verksamma och därmed har större global spridning med egna dotterbolag i låglöneländer där det finns ett större yttre påverkan från opinionsgrupper och samhället att upplysa om sitt arbete med mänskliga rättigheter.

Vidare kan en förklaring vara att de större bolagen kan påverka mer. De mindre bolagen har inte samma påverkningsmöjligheter på grund av sin storlek, om ett mindre bolag har en leverantör som inte efterföljer mänskliga rättigheter så har de mindre bolaget mindre påverkningsmöjligheter än ett större bolag. Detta medför att de heller inte kan upplysa om exempelvis efterlevnadskontroller gällande mänskliga rättigheter. Detta stöds av intressentteorin som menar att intressenten har ett krav eller behov som rör bolaget, i detta fall leverantören, som är beroende av sina intressenter och därmed har ett intresse av att tillgodose kravet eller behovet för ett så effektivt utbyte som möjligt. En större intressents krav eller behov blir viktigare för bolagets fortsatta verksamhet.

Även kostnadsaspekten som belyses i problemdiskussionen verkar det i hög grad finnas stöd för. Fassin (2008) hävdar att mindre bolag inte kan prioritera denna typ av redovisning då den proportionellt sett är högre än i större bolag. Detta tycks alltså även kunna påvisas av författarnas studie då de medelstora bolagen redovisar mindre och de mindre bolagen redovisar väsentligt mycket mindre om hållbarhet än de större bolagen. Detta kan även stödjas av signaleringsteorin eftersom rapporteringskostnader uppstår. Enligt signaleringsteorin bör bolag alltid välja att redovisa så mycket information som möjligt men att detta inte sker beror på att det uppkommer rapporteringskostnader. Är dessa kostnader proportionerligt större för mindre bolag så minskar den ekonomiska vinningen med rapportering.

Det kan nämnas att den ovan nämnda tröghetsfaktor som infinner sig i bolagens redovisning utveckling kan appliceras för de svenska noterade bolagen i stort. Detta eftersom denna undersökning visat att medelpoängen även bland större noterade bolag är att betrakta som låg, då denna uppgick till knappt hälften av den totalpoäng som faktiskt kunde erhållas. Anledningarna till detta kan vara att GRI nyligen har gett ut sina senaste riktlinjer och att dessa ännu inte fått tillräckligt fotfäste i Sverige, precis så som undersökningen som gjorts av ESRA som beskriver hållbarhetsredovisningen i Sverige som sällsynt. Det har även observerats i datainsamlingen att flera av de större bolagen ger ut separata hållbarhetsredovisningar, vilka inte har tagits hänsyn till då uppsatsen är avgränsad till att endast granska årsredovisningar. Om hänsyn tagits till att även omfatta dessa redovisningar så hade det troligtvis ytterligare förstärkt resultatet gällande skillnader mellan de olika börslistorna och höjt medelpoängen för större bolag.

5.2 Hur skiljer sig hållbarhetsredovisningen mellan de olika branscherna på Stockholmsbörsen, och vad kan skillnaderna bero på?

De tre branscher som har de mest omfattande hållbarhetsredovisningarna är Dagligvaru-, Material- samt Industribranschen. De finns två branscher som särskilt utmärker sig genom att de har en mer begränsad hållbarhetsredovisning är och de är IT- och Hälsovårdsbranschen. Liksom föregående frågeställning är det av intresse att fastställa huruvida skillnaderna mellan de olika branscherna avseende hållbarhetsredovisning är att betrakta som statistiskt säkerställda.

Det kan konstateras att skillnaderna mellan de olika branscherna konsekvent inte har samma säkerställda nivå som skillnaderna mellan stora, medelstora och mindre noterade bolag. Det finns dock helt statistiska säkerställda skillnader mellan de tre branscher som redovisar mest och två av de branscher som redovisar minst. Författarna har valt att kommentera de högst säkerställda skillnaderna, totalt finns det sex skillnader som har trestjärnig signifikans. Skillnaderna är mellan Material och Hälsovård, Industri och Hälsovård, Dagligvaror och Hälsovård, Material och IT, Industri och IT samt Dagligvaror och IT.

Innan branschskillnaderna analyseras kan det dock vara värt att återkoppla till föregående frågeställning. En iakttagelse som gjorts under genomgången av branschskillnaderna vilken bör ha inverkat på resultatet beträffande listskillnaderna går nämligen att till viss del härleda ur branschammansättningen för respektive lista. Att skillnader står att finna i branscher bör alltså även påverka skillnaderna mellan de olika listorna, framförallt det faktum att Small cap-listan domineras av IT-branschen, vilken är den bransch som redovisar absolut minst om sitt hållbarhetsarbete. Av de 52 bolag i IT-branschen som finns representerade på Stockholmsbörsen är hela 42 av dessa registrerade på Small cap-listan (se Tabell 2.3.2 & Tabell 4.3.6). Detta bör alltså innebära att listornas branschammansättning även kan förklara skillnaderna i hållbarhetsredovisning mellan de olika listorna.

Vad gäller skillnaderna mellan de olika branscherna är den institutionella teorin applicerbar även här. Enligt denna skapas det dels ett institutionellt tryck från samhället som helhet och ett tryck från de andra aktörerna inom samma bransch. Trycket ifrån samhället kan variera mellan de olika branscherna, anledningen till detta är att de olika branscherna påverkar och påverkas av samhället i olika hög utsträckning. Det institutionella trycket ifrån den egna branschen kan bestå av ett invariant vanemönster att lösa saker på ett visst sätt och att aktörerna bevakas och influeras av varandra och därmed uppvisar stora likheter gällande hållbarhetsredovisning. Dessa institutionella tryck kan därmed förklara skillnaderna som existerar mellan branscherna.

Vidare så kan de bolag som bedriver sådan verksamhet att det påverkar miljön på ett eller annat sätt behöva upplysa om hur de påverkar sin omgivning mer än de bolag som inte bedriver sådan verksamhet för att de ska bli accepterade av samhället. De branscher som verkar ha mest behov av att uppnå legitimitet är Industri, Dagligvaror och Material. Orsaken till att dessa tre branscher redovisar mycket, anser författarna, är att de har betydande intressenter i hälso-, miljörörelser och samhället som helhet. Kravet enligt legitimitetsteorin för att ett bolag ska kunna verka i samhället är att följa de regler, normer och värderingar som deras intressenter och samhället i stort sätter upp. Detta stöds av undersökningen som gjorts av ESRA då deras rapport visar att de som redovisar mest hållbarhetsinformation är bolag i industrisektorn.

En mer djupgående granskning av empirin har påvisat vissa undantag från det övergripande resultatet gällande branschskillnader och indikatorgrupper som helhet. Det vill säga att enstaka branscher avviker från det övergripande resultatet i enskilda indikatorgrupper. En analys av dessa diskrepanser uppdelad efter varje indikatorgrupp följer nedan.

I Strategi & Profil visar empirin att de tre branscherna som redovisar mest totalt sett har höga siffror även i denna indikatorgrupp. Det finns dock en bransch som sticker ut och det är Energibranschen. Energibranschen som totalt sett inte ligger högt poängmässigt gällande hållbarhetsredovisning har i denna indikatorgrupp uppnått högre poäng. Att denna bransch visar höga poäng inom denna indikatorgrupp anser författarna tyder på att det finns ett starkt institutionellt tryck inom branschen att vara tydlig gällande Strategi & Profil. Utmärkande för denna bransch är att de oftare än övriga branscher redovisar om dess ansvarsfördelning i hållbarhetsfrågor, det vill säga, de redovisar hur ansvaret delegerats. Detta bör vara ett stöd för att bolagen följer och influerar varandra utifrån det institutionella tryck som uppstår snarare än att det är ett slumpmässigt redovisningsmönster.

Ekonomi är den indikatorgrupp där bolagen redovisat minst, dock råder det en ganska jämn fördelning mellan branscherna. Det som är anmärkningsvärt är dock att Telekombranschen är den bransch som redovisar mest, eftersom de flesta av dem upplyser om deras investeringar i samhället. Anledningarna till att denna indikatorgrupp är den som får minst träffar i empirin kan vara att det institutionella trycket från samhället i stort över alla branscher är litet. Dock kan en anledning till att Telekombranschen är den bransch som redovisar mest i denna indikatorgrupp bero på att telekombolagen upplever ett lite starkare institutionellt tryck inom branschen än de övriga branscherna.

De indikatorer som behandlar Miljö visar det generella resultatet som återfinns i empirin, att de branscher som redovisar mest även gör det i denna indikatorgrupp. Noterbart är dock att de flesta bolag i samtliga branscher redovisar något i denna indikatorgrupp, oftast någon information kring deras växthuspåverkan. Detta kan bero på det institutionella trycket från samhället som helhet och som tror sig komma av att miljödebatten varit högaktuell en längre tid.

Resultatet i Medarbetare visar att de tre branscherna som redovisar mest totalt sett i redovisar även mest i denna indikatorgrupp. Den enskilda indikatorn som har fått flest träffar är kompetensutveckling. Totalt sett så har resultaten i denna grupp av indikatorer visat att det är många branscher som får ett högt snitt. IT-branschen har i denna indikatorgrupp samlat på sig mer än en tredjedel av sin totalpoäng men kommer ändå långt ner totalt sett i indikatorgruppen, det faller sig naturligt att de redovisar relativt mycket då denna bransch är väldigt beroende av sin personal. Enligt intressentteorin ställer intressenter krav på bolaget, i detta fall kan en möjlig förklaring vara att kunderna ställer krav på kompetensutveckling då detta är en kunskapsintensiv bransch. Bolaget har i sin tur ett intresse av att tillgodose deras behov och genom att redovisa sitt medarbetarengagemang kommunicerar bolaget hur de åstadkommer och förädlar sina kompetenta medarbetare.

I Mänskliga rättigheter så är det sällanköpsbranschen som sticker ut, dessa bolag har redovisat mycket av indikatorgruppen mänskliga rättigheter. Anledningen enligt författarna till att sällanköpsbranschen sticker ut kan bero på att denna bransch har större social påverkan och detta innebär att dess intressenter efterfrågar mer information. Branschen sällanköp, exempelvis konfektionsindustrin med klädbolag som H&M, Kappahl och RnB, redovisar mycket av indikatorgruppen mänskliga rättigheter möjligtvis för att befästa sin legitimitet. Eftersom dessa bolag ofta hamnar i media angående barnarbete och underbetalning, vilket stöds av Clark Williams (2008), så måste de enligt legitimitetsteorin bemöta hotet mot deras legitimi-

tet. Detta hot bemöts genom förklaring kring bolagets intentioner för att bemöta och mästra hotet och detta sker då genom upplysningar.

Samhälle visar resultatet om att de som totalt sett redovisar mycket även redovisar mycket i denna indikatorgrupp. Dock får även i denna indikatorgrupp telekombranschen höga poäng. Anledning anser författarna bero på att majoriteten av dessa bolag är stora bolag och därmed har stor påverkan i samhället och intressenter har därmed högre krav gällande redovisning i denna indikatorgrupp.

I denna indikatorgrupp återfinns indikatorn konkurrenshämmande företeelser och det finns endast ett fåtal som redovisat om detta. Anledningarna till detta kan vara så enkelt att det inte finns några konkurrenshämmande företeelser eller så kan anledningen styrkas av legitimitetsteorin. I enlighet med legitimitetsteorin så kan bolagets legitimitet hotas om bolaget har en negativ uppmärksamhet, i detta fall negativ påverkan på samhället, och för att undgå att förlora sin legitimitet så avleder bolaget sina intressenter från negativ uppmärksamhet genom inte redovisa sådan information och att påvisa annan mer positiv information.

Genom empirin gällande Produkt återfinns det övergripande resultatet som tidigare påvisats, att de branscher som redovisar mest totalt sett även redovisar mycket i denna indikatorgrupp. Den bransch som kan sägas sticka ut i denna indikatorgrupp är branschen Hälsovård. Eftersom Hälsovård tillverkar och säljer produkter som rör människor och deras hälsa så ställer samhället i stort stora krav angående säkerhet och information om dess produkter. Det institutionella trycket blir således stort och gemensamt för hela denna bransch, författarna anser att detta är förklaringen till de höga poängen i denna indikatorgrupp.

5.3 Hur ser sambandet mellan lönsamhet och hållbarhetsredovisning ut?

Ett svagt statistiskt säkerställt samband har erhållits mellan lönsamhet och mängden hållbarhetsredovisning i denna studie. Enligt Verrecchia (1990 i Francis, Nanda & Olsson, 2008) finns det två uppfattningar rådande sambandet mellan lönsamhet och mängden information bolag lämnar ut, antingen redovisar bolag med dålig lönsamhet mer information för att minska informationsgapet till investerare eller så anses lönsamma bolag ge ut mer information för att den anses mer trovärdig i ögonen på investerare. Empirin i stort stöder därmed den senare uppfattningen om att lönsamma bolag redovisar mer information. Detta styrks ytterligare av signaleringsteorin där det anges att bolag som anser sig vara bättre lämnar mer information i syfte för att attrahera mer potentiella investerare och sänka sin kapitalkostnad. De bolag som anser sig bättre kan här likställas med bolag med högre lönsamhet.

Det finns ett fåtal branschexempel inom listorna på samband som är perfekt negativa, dock innefattar de branscherna få bolag, det innebär att bolag med låg lönsamhet redovisar mer än de som har hög lönsamhet. I de mer avgränsade prövningarna med få bolag där sambandet mellan lönsamhet och hållbarhetsredovisning är att anse som mycket starka konstateras att bolagen med lägre lönsamhet redovisar mer om hållbarhet än de med god lönsamhet. I denna typ av relativt avgränsade prövning infinner sig förklaringen om att informationsgapet för bolag med sämre lönsamhet och att värdet att ge ut ytterligare information är större för dessa bolag. I de nämnda enstaka branschexemplen ser författarna uppgifter som därmed stöds av Verrecchia (1990 i Francis, Nanda & Olsson, 2008) första uppfattning, gällande bolag med låg lönsamhet redovisar mer, som motsäger den som gäller för empirin som helhet.

6. Slutsats

I detta kapitel summeras de resultat författarna åstadkommit. Dessa resultat disponeras i enlighet med uppsatsens tre frågeställningar. Kapitlet avslutas med förslag till fortsatta studier.

6.1 Hur skiljer sig hållbarhetsredovisningen mellan stora, medelstora och mindre noterade bolag på Stockholmsbörsen, och vad kan skillnaderna bero på?

I den första frågeställningen har författarna kommit fram till svaret att det finns en trend i mängd hållbarhetsredovisning kopplat till storlek på bolag. Den datainsamling som gjorts påvisar att mängden hållbarhetsredovisning minskar i takt med att bolagets värde avtar. I samtliga av de sju indikatorgrupper som författarna arbetat fram redovisar bolagen som återfinns på Large cap störst mängd. Vidare visar datainsamlingen att detta mönster återfinns gällande att bolagen på Mid cap hållbarhetsredovisar mer än bolagen på Small cap.

Anledningen till detta resultat kan till största delen enligt författarna förklaras genom ett antal anledningar, dels att de stora bolagen har ett större institutionellt tryck på sig och att det är av större vikt för dem att uppvisa legitimitet då de naturligt interagerar med samhället mer än mindre bolag. Kostnadsaspekten kan vara ytterligare en anledning som förklarar skillnaderna mellan mängden hållbarhetsredovisning. Varför detta kan vara en anledning är för att de mindre bolagens kostnad blir proportionerligt större än för de större att ta fram hållbarhetsinformation och redovisa denna.

Vidare kan skillnaderna mellan de olika listorna förklaras genom branschsammanställningen. Den bransch som redovisat minst hållbarhetsinformation är IT-branschen och denna bransch utgör merparten av Small cap-listan vilket naturligt leder till att denna lista totalt redovisar lite. En annan anledning till att det finns skillnader mellan stora, medelstora och mindre bolag kan vara att de större bolagen har större mängd och storlek på intressenter, vilket innebär att de måste upplysa mer om deras hållbarhetsarbete.

6.2 Hur skiljer sig hållbarhetsredovisningen mellan de olika branscherna på Stockholmsbörsen, och vad kan skillnaderna bero på?

I den andra frågeställningen har författarna kommit fram till svaret att det finns skillnader mellan de olika branscherna. Dessa skillnader är statistiskt säkerställda i olika grad. Branscherna med högst säkerställda nivå som har störst mängd hållbarhetsredovisning är Dagligvaru-, Material och Industribranschen. Som tidigare nämnt så hållbarhetsredovisar IT-branschen minst tillsammans med Hälsovårdsbranschen.

Skillnaderna mellan de olika branscherna anser författarna delvis kan förklaras genom det institutionella tryck som finns, inom branscherna och totalt på branscherna. Skillnaderna som uppstår kan således bero på att olika branscher påverkar och påverkas olika mycket av samhället. Vidare kan andra orsaker till att det finns branschskillnader vara att olika branscher påverkar exempelvis miljön olika mycket, bolagen har olika mycket behov av legitimitet och därför hållbarhetsredovisar olika mycket. Enligt legitimitetsteorin behöver inte bolagen bara skaffa sig acceptans och legitimitet gentemot vissa intressenter utan även mot samhället i stort, således behöver de bolag som påverkar och interagerar mer med samhället i stort även upplysa mer än de bolag som inte påverkar och interagerar i lika stor utsträckning.

6.3 Hur ser sambandet mellan lönsamhet och hållbarhetsredovisning ut?

Uppsatsens tredje frågeställning är vilket samband som finns mellan lönsamhet och hållbarhetsredovisning. Det samband, som bevisat är statistiskt säkerställt, författarna har kunna urskilja är att det finns ett svagt samband mellan lönsamhet och hållbarhetsredovisning. Uppsatsens empiriska resultat stöder i stort argumentet om att bolag med högre lönsamhet ger ut mer hållbarhetsredovisning än de med lägre lönsamhet. Dock så har enstaka perfekta motsatta förhållanden observerats, vilket innebär att bolag med låg lönsamhet redovisar mer än bolag som har högre lönsamhet. Detta perfekta negativa samband förklarar författarna genom att de mindre lönsamma bolagen gör detta för att minska informationsgapet till investerare.

6.4 Fortsatta studier

1. I denna uppsats har branschskillnaderna undersökts utifrån den indelning som definieras av GICS. Dessa tio branscher (*se* Tabell 2.3.2) kan emellertid delas in i flera underbranscher. Exempelvis består finansbranschen även av fastighetsbolag, och branschen Hälsovård kan vidare differentieras till sjukvård- och läkemedelsbranschen. Även sällanköpsbranschen kan spjälkas upp i bland annat konfektionsbranschen. Utifrån detta faktum skulle en undersökning av hållbarhetsredovisningen där branscherna är djupare specificerade vara av intresse.
2. Denna uppsats har valt att utforma en Scoreboard som är att anse som övergripande för de indikatorer som GRI har definierat för att åstadkomma en heltäckande studie avseende mängden bolag. Således finns möjlighet att ytterligare bygga ut Scoreboarden och göra motsvarande undersökning fast mer djupgående. Det bör även vara möjligt att bygga ut Scoreboarden och begränsa undersökningen till bolagen i två till fyra branscher, även denna med utgångspunkt att åstadkomma en mer djupgående studie av skillnaderna i hållbarhetsredovisning mellan branscher.
3. En annan studie som även skulle vara av intresse är att jämföra hur hållbarhetsredovisningen skiljer åt på det globala planet. I denna uppsats har endast svenska bolag undersökts men dessa skulle kunna jämföras med exempelvis andra nordiska bolag. En uppsats skulle då kunna behandla skillnaderna i hållbarhetsredovisning mellan större svenska och större danska bolag. En studie som även ligger inom samma område skulle vara att jämföra hur hållbarhetsredovisningen skiljer sig åt mellan amerikanska och europeiska bolag, detta med tanke på Europakommissionens ambitionsnivå vad gäller hållbarhetsredovisning hos europeiska bolag.

Referenser

- Artsberg, K. (2005). *Redovisningsteori: -policy och -praxis*. Malmö: Liber Ekonomi.
- Ax, C., Johansson, C. & Kullvén, H. (2001) *Den nya ekonomistyrningen*. Malmö: Liber.
- Bell, J.B. (2000). *Introduktion till forskningsmetodik*. Lund: Studentlitteratur.
- Boesso, G. & Kumar, K. (2007) Drivers of corporate voluntary disclosure – A framework and empirical evidence from Italy and the United States. *Accounting, Auditing & Accountability Journal Vol. 20 nr 2*, pp. 269-296.
- Brenkert, G. (2004). *Corporate Integrity and accountability*. Thousand Oaks: Sage Publications.
- Campbell, D., Shrides, P. & Bohmbash-Saager, H. (2001) Voluntary disclosure of mission statements in corporate annual reports: Signaling what and to whom? *Business and Society Review, Vol. 106, nr 1*, pp 65-87.
- Caroll, A B. & Baucholtz, A K. (2000). *Business & Society – Ethics and Stakeholder management*. Cincinnati: South-Western College Publishing.
- Clark Williams, C. (2008). Toward a taxonomy of corporate reporting strategies. *Journal of Business Communication, Vol. 45, nr 3*, pp.232-264.
- Dahlström, H. (2008) Lösningen är en enda revisionsberättelse. *Balans nr 8-9 Årgång 34*.
- DiMaggio, P. J. & Powell, W. W. (1983). The iron cage revisited: Institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields. *American Sociological Review, Vol. 48, nr 2*, pp 147–160.
- Dresner, S. (2008). *The Principles of Sustainability*. Sterling, VA : Earthscan.
- Ericssons årsredovisning. (1997).
- ESRA. www.sustainabilityreporting.eu (Hämtad 081111)
- Fassin, Y. (2008). SMEs and the fallacy of formalising CSR. *Business Ethics: A European Review, Vol. 17 nr 4*, pp. 364-378.
- Francis, J. Nanda, D. & Olsson, P. (2008) Voluntary Disclosure, Earnings Quality, and Cost of Capital. *Journal of Accounting Research Vol. 46 nr 1*, pp. 53-99.
- Globalreportinginitiative.org. (2008) (Hämtad 081113)
- Gray, R., Owen, D. & Adams, C. (1996). *Accounting & accountability – changes and challenges in corporate social and environmental reporting*. London: Prentice Hall Europe
- Hedberg, C-J. & von Malmborg, F. (2003). The global reporting initiative and corporate sustainability reporting in Swedish companies. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management, Vol. 10 nr 3*, pp 153-164.
- Holme, I.M. & Krohn Solvang, B. (1997). *Forskningsmetodik – om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur.

- ISDRC, Institute's Sustainable Development Reporting Committee (2007). *Sustainable Development Reporting: an idea whose time has come*. Chartered accountants journal. October.
- Jacobsen, D.I. (2002). *Vad, hur och varför? – Om metodval i företagsekonomi och andra samhällsvetenskapliga ämnen*. Lund: Studentlitteratur.
- Johansson, S-E. & Runsten, M. (2005). *Företagets lönsambet, finansiering och tillväxt – Mål, samband och mätmetoder*. Lund: Studentlitteratur.
- Körner, S. Ek, L. & Berg, S. (1984). *Deskriptiv statistik*. Lund: Studentlitteratur.
- Körner, S. & Wahlgren, L. (2000). *Statistisk dataanalys*. Lund: Studentlitteratur.
- Körner, S. & Wahlgren, L. (2002). *Praktisk statistik*. Lund: Studentlitteratur.
- Larsson, L-O. & Ljungdahl, F. (2008). *License to Operate*. Stockholm: Ekerlids Förlag.
- Ljungdahl, F. (1999). *Utveckling av miljöredovisning i svenska börsbolag – praxis begrepp, orsaker*. Lund: Lund University Press.
- MacLean, R. & Rebernak, K. (2007). Closing the Credibility Gap: The Challenges of Corporate Responsibility Reporting. *Environmental Quality Management*. Summer.
- May, S., Cheney, G. & Roper, J. (2007) *The debate over corporate social responsibility*. New York: Oxford University Press
- Moneva, J. M., Archel, P. & Correa, C. (2006) GRI and the camouflaging of corporate unsustainability. *Accounting Forum* 30, pp. 121–137.
- Nasdaqomx.com. (2008) (Hämtad 081103)
- National public policies in the European Union. (2007). *Corporate Social Responsibility*. European Communities.
- O'Donovan, G. (2002). Environmental disclosures in the annual report. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, Vol. 15 nr 3, pp 344-371.
- Oliver, C. (1997). Sustainable competitive advantage: combining institutional and resource-based views. *Strategic Management Journal*, Vol. 18 nr 9, pp 697-713.
- Rodríguez, L C. & LeMaster, J. (2007) Voluntary Corporate Social Responsibility Disclosure SEC "CSR Seal of Approval". *Business & Society Vol. 46 nr 3, pp. 370-385*.
- Schaltegger, S., Bennet, M. & Burritt, R. (2006). *Sustainability Accounting and Reporting*. London: Springer.
- Segerlund, L. (2007). *Making corporate social responsibility an international concern: norm construction in a globalizing world*. Stockholm: Acta Universitatis Stockholmiensis.
- Slater, A. & Gilbert, S. (2004). The Evolution of Business reporting: Make Room for Sustainability Disclosure. *Environmental Quality Management*, Autumn, pp 41-48.
- Thurén, T. (2005). *Källkritik*. Stockholm: Liber.

UNEP. www.unep.org (Hämtad 081114)

Wahlgren, L. (2005). *SPSS – steg för steg*. Lund: Studentlitteratur.

Webb, K A., Cahan, S F. & Sun, J. (2008). The effect of globalization and legal environment on voluntary disclosure. *The International Journal of Accounting* 43, pp. 219–245.

White, G. B. (2005). How to Report a Company's Sustainability Activities. *Management Accounting Quarterly*. Fall.

Årsredovisningslagen (1995:1554).

Öhrlings PriceWaterHouseCoopers . (2008). *Röster om transparens och hållbarhetsredovisning*. Lund: Studentlitteratur, Stockholm: PriceWaterHouseCoopers (PWC).

Bilaga 1 - Scoreboard

1.	Lista	2.	Bransch	3.	Lönsamhetsmått
1.1	Large Cap	2.1	Energi	3.1	Räntabilitet på
1.2	Mid Cap	2.2	Material		totalt kapital
1.3	Small Cap	2.3	Industri		
		2.4	Sällanköpsvaror		
		2.5	Daligvaror		
		2.6	Hälsovård		
		2.7	Finans		
		2.8	IT		
		2.9	Teleoperatör		
4.	Strategi & Profil				
4.1	Strategisk vision/mål om hållbarhet				
4.2	Ansvarsfördelning i hållbarhetsfrågor				
4.3	Information om intressentengagemang				
5.	Ekonomi				
5.1	Information om lokal marknadsförankring				
5.2	Investeringar i samhället				
5.3	Information om lokal lönesättning				
6.	Miljö				
6.1	Information om resursförbrukning				
6.2	Information om växthuspåverkan				
6.3	Information om avfallshantering				
7.	Medarbetare				
7.1	Information om kompetensutveckling				
7.2	Information om hälsa och säkerhet				
7.3	Personalomsättning				
8.	Mänskliga rättigheter				
8.1	Information om åtgärder mot diskriminering				
8.2	Information om åtgärder mot barn- och tvångsarbete				
8.3	Efterlevnadskontroller av mänskliga rättigheter				
9.	Samhälle				
9.1	Information om åtgärder mot korruption				
9.2	Information om affärsetisk policy				
9.3	Information om konkurrenshämmande företeelser				
10.	Produkt				
10.1	Information om produktservice- och förbättringsåtgärder				
10.2	Information om produktsäkerhet- och kvalite				
10.3	Beräkning av kundnöjdhetsindex				
11.	Totalt				

Bilaga 2 - Resultat

BOLAG	1	2	3	4.1	4.2	4.3	5.1	5.2	5.3	6.1	6.2	6.3	7.1	7.2	7.3	8.1	8.2	8.3	9.1	9.2	9.3	10.1	10.2	10.3	11	
ABB	1	3	13,8	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	5	
Alfa Laval	1	3	15,1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	0	16	
Autoliv	1	4	5,5	1	0	0	1	1	1	0	1	0	1	1	0	1	1	0	1	0	0	1	1	0	12	
ASSA ABLOY	1	3	9,2	0	0	1	0	0	0	1	1	1	1	1	0	1	0	1	0	1	0	1	1	0	11	
Atlas Copco	1	3	13,3	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	18	
Axfood	1	5	12,3	1	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	0	1	1	0	12	
Astra Zeneca	1	6	13,9	1	0	0	1	0	0	1	1	0	1	1	0	1	1	0	0	1	0	1	1	0	11	
Boliden	1	2	13,7	1	0	1	1	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	10
Castellum	1	7	5,7	0	0	1	1	0	0	1	1	0	1	0	1	1	0	1	0	1	0	1	1	1	12	
Elekta	1	6	6,8	1	0	1	0	1	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	5	
Elektrolux	1	4	4,4	1	0	0	0	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	0	1	1	0	13	
Ericsson	1	8	9,4	1	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	6	
Fabege	1	7	5,8	1	0	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0	1	0	1	1	0	13	
Getinge	1	6	6,3	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	6	
Hexagon	1	3	8,3	0	1	1	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	1	0	1	1	0	9	
H&M	1	4	33,2	1	1	1	0	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	0	16	
Holmen	1	2	4,6	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	7	
Hufvudstaden	1	7	11,5	1	1	0	0	1	0	1	1	1	1	0	0	1	0	0	1	1	0	0	0	1	11	
Husqvarna	1	4	9	1	1	0	0	1	0	0	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	0	14	
Industrivärden	1	7	-2,9	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2	
Investor	1	7	0,5	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	5	
JM	1	7	23,8	1	0	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	0	1	0	1	14	
Kaupthing Bank	1	7	1,5	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	6	
Kinnevik	1	7	26,7	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3	
Latour	1	7	8,3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Lindab	1	3	17,3	1	1	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	1	0	0	0	1	0	1	1	0	11	
Lundin Mining	1	2	-1,1	1	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	
Lundbergftgen	1	7	10,4	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	3	
Lundin Petr.	1	1	9,3	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	12	
Meda	1	6	6,2	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0	1	1	0	1	1	0	8	
Melker Schörl.	1	7	4,4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Millicom	1	9	16,3	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	6	
MTG	1	4	18,8	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	4	
NCC	1	3	8,5	1	0	1	0	0	0	0	1	1	1	1	0	1	0	0	0	1	0	1	1	1	11	
Nordea	1	7	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2	
Oriflame	1	5	25,5	1	0	1	0	1	0	1	1	0	1	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	9	
PA Resources	1	1	29,9	1	0	1	0	1	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	7	
Ratos	1	7	11,8	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	3	
SAAB	1	3	7,7	1	1	1	0	0	0	1	1	1	1	1	0	1	0	0	1	1	1	1	1	0	14	
Sandvik	1	3	17,3	1	0	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	0	1	1	0	14	
SCA	1	2	7,1	1	0	0	0	0	0	1	1	0	1	1	0	1	1	0	0	1	0	1	1	0	10	
SCANIA	1	3	13,9	1	1	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	1	0	0	0	1	0	1	1	0	11	

SEB A	1	7	0,7	1	0	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1	0	0	1	1	14	
Seco Tools B	1	3	28,6	1	1	0	0	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	0	15
Securitas B	1	3	5,9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	0	9	
Sv. Handels...	1	7	0,8	1	1	0	0	1	0	0	1	0	1	0	0	1	0	1	0	0	0	1	1	10	
Skanska B	1	3	7,7	1	1	0	0	1	0	0	1	0	1	1	0	1	0	1	1	1	0	1	1	0	12
SKF A	1	3	18,4	1	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	17
SSAB A	1	2	9,2	1	1	1	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	0	1	1	0	15
Stora Enso A	1	2	2,7	1	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	17
Swedbank A	1	7	1	1	0	0	0	1	0	1	1	0	1	0	1	1	0	0	1	1	0	1	1	1	12
Swedish Match	1	5	19,2	1	1	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	1	1	1	0	1	0	1	1	0	11
Tele2 A	1	9	3,7	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	4
TietoEnator	1	8	0,1	1	1	0	0	1	0	1	0	1	1	1	1	0	0	0	0	1	0	1	1	0	11
TeliaSonera	1	9	12,5	1	0	1	0	1	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	0	1	0	1	1	1	10
Trelleborg B	1	3	5,9	1	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	17
Vostok Gas SDB	1	1	20,1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Volvo A	1	3	7,2	1	1	1	0	0	0	0	1	0	1	1	0	1	1	0	0	1	0	1	1	0	11
West Siberi...	1	1	2,9	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	3
AarhusKarls.	2	5	4	0	0	0	1	1	0	0	1	0	1	0	0	1	1	0	1	1	0	1	1	0	10
Active Biotech	2	6	43,2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Addtech	2	3	15,4	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	4
ÅF	2	3	8,9	1	0	0	0	1	1	0	1	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	9
Axis	2	8	31,2	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	1	0	1	1	0	6
Avanza Bank	2	7	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	4
Ballingslöv	2	4	9,3	1	0	0	1	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	7
B&B Tools	2	3	8,4	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	5
BE Group	2	3	12,3	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	6
Beijer Alma	2	3	16	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	4
Beijer	2	3	12,1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	5
Betson	2	4	26,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Billerud	2	2	3,9	1	1	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	9
Bioinvent	2	6	-7,6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2
Björn Borg	2	4	23,8	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	0	0	1	0	0	0	0	6
Brinova Fast.	2	7	5,7	1	1	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	8
Broström	2	1	5,2	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	5
Bure Equity	2	7	27,4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Biovitrum	2	6	3,9	1	0	1	0	1	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	8
D.Carnegie	2	7	1,7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Cardo	2	3	2,7	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	7
Cloetta Fazer	2	5	0,1	1	0	1	0	1	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	11
Clas Ohlson	2	4	20,4	1	1	0	0	0	0	1	1	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	9
Cision	2	3	2,9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2
Duni	2	4	12,9	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	3
East Capital	2	7	0,1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Eniro	2	4	7,1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	6
Fagerhult	2	3	12,7	0	0	0	1	1	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	9

Fast Partner	2	7	14	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	8
Gunnebo	2	3	7,4	1	1	0	0	1	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	0	10
Hakon Invest	2	5	9,4	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0	1	0	1	0	0	1	0	8
HEBA	2	7	11,9	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	6	
Hemtex	2	4	16,1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	3	
HIQ	2	8	30,1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4
Haldex	2	3	5,9	0	0	1	0	0	0	0	1	1	1	1	0	1	1	0	0	1	0	1	1	0	10
Höganäs	2	2	12,4	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0	1	0	6
Home Proper	2	4	17,9	1	0	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	5
HQ	2	7	5,9	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
I&A Fin sys	2	8	6,7	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2
IntrumJustitia	2	3	12,8	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
Indutrade	2	3	18,9	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	0	7
ITAB Shop conc	2	3	10,3	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	6
KappAhl	2	4	20,9	1	0	1	0	1	0	0	1	0	1	1	0	1	1	1	0	1	0	1	1	0	12
Kungsleden	2	7	6,1	0	1	0	0	1	0	0	1	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	8
Klövern	2	7	14,3	1	0	1	0	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	9
LBI Int.	2	8	3,9	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	3
Atrium Ljung- berg	2	7	11,6	1	0	1	0	1	0	1	1	0	1	1	0	1	0	0	0	1	0	0	1	0	10
Lawson soft- ware	2	8	-1,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mekonomen	2	4	27,9	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Morphic Tech.	2	3	10,2	1	1	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	1	0	0	0	1	0	1	1	0	9
Metro int.	2	4	-8,3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
Munters	2	3	15	1	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	1	1	0	1	1	0	9
NeoNet	2	7	12,2	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Net Insight	2	8	13,6	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	5
New Wave B	2	4	8,7	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	1	0	5
NIBE Indust...	2	3	11,9	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	7
Niscayah Gr...	2	3	10,2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	3
Nordnet B	2	7	1,9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	5
Nobia	2	4	13,4	1	1	0	0	1	0	0	1	0	1	1	0	1	1	1	1	0	1	0	1	0	12
Orc Software	2	8	23,9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2
Öresund	2	7	-4,2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Peab B	2	3	9,2	1	1	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	7
Peab Indust...	2	3	15,5	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	6	
Q-Med	2	6	21,9	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	1	0	5	
Rezidor Hot...	2	4	16,6	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
RNB RETAIL ...	2	4	11,6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	1	0	4	
Säki	2	7	5,9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SAS	2	3	2,7	1	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	0	1	1	0	15
SECTRA B	2	6	9,3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	4	
SkiStar B	2	4	8,9	1	0	1	1	1	0	0	1	0	1	1	1	1	0	0	0	1	0	1	1	0	12
Skanditek	2	7	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SWECO A	2	3	17,8	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	1	1	0	1	1	0	9
Systemair	2	3	18,9	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	1	1	0	6	

TradeDoubler	2	8	10,1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	3
Transcom Wo...	2	3	9,1	1	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	5
Tanganyika ...	2	1	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Unibet Group	2	4	10,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	3
VBG GROUP B	2	3	22,7	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	1	1	0	7
Vostok Naft...	2	7	33,4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wallenstam B	2	7	7,4	1	1	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	1	1	0	11
Wihlborgs F...	2	7	12,8	1	0	0	0	1	0	0	1	0	1	1	1	0	0	0	0	0	1	1	0	8
AcadeMedia	3	4	7,6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2
Acando	3	8	10,5	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	5
ACAP	3	3	26,1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
A-Com	3	4	4,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Aerocrine	3	6	-67	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2
Affärsstat.	3	7	10,6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
AddNode	3	8	5,3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Anoto Group	3	8	-1,3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Artimplant	3	6	17,6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Aspiro	3	8	1,2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	3
AudioDev	3	8	-25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Fast.Balder	3	7	10,6	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	6
Beijer Electron.	3	8	14,8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	3
Bilia	3	4	1,5	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
BioGaia	3	6	19,6	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
BioPhausia	3	6	7,3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	4
Biotage	3	6	10,4	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	5
Biolin	3	6	-15	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Bong Ljungdahl	3	3	0,9	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	4
Bergs Timber	3	2	19,5	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	5
Brio	3	4	11,4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2
BTS Group	3	3	12,4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	3
Catena	3	7	8,7	1	1	0	0	1	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6
Concordia Mar.	3	1	3,6	1	1	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	7
Carl Lamm	3	8	13,3	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Connecta	3	8	20,8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	4
Consilium	3	3	39,2	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	4
CTT System	3	3	14,2	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	4
Cybercom	3	8	8,7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dagon	3	7	7,7	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3
DGC One	3	9	11,7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Diamyd Medi.	3	6	52,2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Din Bostad	3	7	2,8	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Diös Fast.	3	7	4,1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	5
Doro	3	8	4,4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Duroc	3	3	4,6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Digital Vision	3	8	5,4	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1

Elanders	3	4	8,9	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	1	1	0	0	0	0	1	0	0	1	1	9		
ElektronikG.	3	8	3,9	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	3	
Elos	3	4	4,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3	
Enea	3	8	12,1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
EpiCept	3	6	-360	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Feelgood	3	6	4,8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	
Fingerprint	3	8	45,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Fenix	3	4	21,7	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	1	1	1	0	1	0	1	0	1	1	0	9	
Global health	3	6	0,4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
Geveko	3	7	1,7	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	1	0	1	0	0	0	1	0	1	1	1	0	0	9	
Havsfrun	3	7	8,2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
HL Display	3	3	18,5	0	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	11	
HMS N-works	3	8	15,7	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	
IBS	3	8	2,2	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	
Intellecta	3	3	13,6	0	0	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	9	
Intoi	3	8	7,3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	
Jeeves	3	8	16,2	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	4	
Kabe	3	4	16,9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	
Karo Bio	3	6	-44	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	
Know IT	3	8	12,6	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	4	
Lagercrantz	3	8	13,1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
Lammhults	3	3	11,5	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3	
Ledstjernen	3	7	5,1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Linkmed	3	7	-6,8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Luxonen	3	7	14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Malmbergs	3	3	17,4	1	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	8
Micronic	3	8	18,4	1	1	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	8	
Midway	3	3	14,5	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	3	
Mobyson	3	8	19,7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Modul	3	8	11,3	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	
MSC Konsult	3	8	0,1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	
Midelfart	3	5	19,6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
MultiQ	3	8	0,6	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	3	
Medivir	3	6	-5,9	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	6	
NovaCast	3	3	-3,7	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	4	
Tech. Nexus	3	8	20,4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	
Nilörngruppen	3	4	9,1	0	0	1	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	6	
Nederman Hol.	3	3	12,1	1	0	1	0	0	0	0	1	1	1	1	0	1	0	0	0	1	0	1	1	1	0	0	10	
Nolato	3	8	10,1	1	0	1	0	0	0	1	1	1	1	0	0	1	1	0	1	1	0	0	1	0	0	1	11	
Nordic mines	3	2	-2	1	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	5	
Netonnet	3	4	9,3	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	4	
NOTE	3	8	12	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	5	
Novestra	3	7	0,4	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
Nordic	3	4	3,1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	
NOVOTEK	3	8	10,6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	

OEM Int	3	3	16,1	0	0	1	0	0	0	0	1	0	1	1	1	0	1	0	0	1	0	1	1	0	9
Opcon	3	3	3,9	1	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	6
Ortivus	3	6	20,4	1	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	5
Orexo	3	6	21,5	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	6
Oxigene	3	6	32,4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Proact IT G...	3	8	8,2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
PartnerTech	3	8	-1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	7
Phonera	3	9	11,4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	4
Poolia B	3	3	14,6	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	4
Precise Bio...	3	8	40,8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2
Prevas B	3	8	7,1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Pricer B	3	8	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2
Probi	3	6	6,2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2
Proffice B	3	3	10,4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Profilgrupp...	3	2	10,4	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	1	1	0	8
PSI Group	3	8	18,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rederi AB T...	3	3	10,9	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	5
RaySearch L...	3	6	16,4	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	3
Rejlerkonce...	3	3	22,6	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	4
Rottneros	3	2	15,2	1	0	0	0	0	0	1	1	0	1	1	1	1	0	0	1	1	0	0	1	0	10
ReadSoft B	3	8	4,5	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	1	1	0	0	0	0	6
Rörvik Timb...	3	2	15,1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	4
Sagax	3	7	5,3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	3
Scribona	3	8	-1,2	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	1	0	0	0	1	0	0	1	0	0	7
Semcon	3	3	-0,3	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	0	8
Sensys Traffic	3	8	-2,2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sigma B	3	8	3,9	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	1	0	5
SinterCast	3	3	-4,2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	3
Softronic B	3	8	28,9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Svedbergs B	3	3	29,4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2
Studsvik	3	3	5,7	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	4
Svolder A	3	7	16,4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
Swedol B	3	4	28,3	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	0	1	0	0	1	0	0	5
Teleca B	3	8	27,3	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	1	0	1	1	1	0	5
Ticket Travel	3	4	10	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	6
Tilgin	3	8	27,6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2
Traction B	3	7	5,7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tricorona	3	3	10,2	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	5
Uniflex B	3	3	17,8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2
Vitrolife	3	6	7,8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	4
Borås Wäfve...	3	4	20,9	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0	1	0	0	5
Wedins Skor...	3	4	-7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	3
XANO Indust...	3	3	10,8	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	4

Bilaga 3 – trovärdighetskomplement

Denna bilaga syftar till att ge en förståelse för de krav författarna ställt för att bolagen ska få poäng vad gäller hållbarhetsredovisningen. Detta illustreras med hjälp av tre olika indikatorer där poängsättningen för varje indikator belyses genom två exempel; ett där företaget erhållit poäng och ett där företaget inte erhållit poäng. Utdraget från respektive årsredovisning är autentiskt.

Exempel 1 – Indikatorgrupp 6 - Miljö.

FAKTA OCH NYCKELTAL MILJÖ JM SVERIGE				
	2007	2006	2005	
Genomförda interna kvalitets- och miljörevisioner	106	120	125	
Koldioxidutsläpp JM (ton) ¹⁾	16 300	15 100	13 000	
Koldioxidutsläpp JM (ton/mkr) ¹⁾	1,5	1,9	1,9	
Nyproducerade bostäders beräknade koldioxidutsläpp från energianvändning (kg CO ₂ /m ² BRA)	7	7	7	
Andel byggavfall som går till deponi (%) ²⁾	16	15	16	
Produkter i miljövarudatabas	2 412	2 130	1 880	
Andel tjänstebilar som är miljöbilar	91	71	35	
Antal ramavtal med utökad miljöprovning	160	127	90	
Projekt med nyckeltal (%) ²⁾	89	100	95	
Projekt med nyckeltal (st.) ²⁾	49	60	55	
Måluppfyllelse JM Bostad Stockholm och JM Bostad Riks	Mål 2008	2007	2006	2005
Nyproducerade bostäders beräknade energibehov, inklusive hushållsel, normalbostadskorrigerat (kWh/m ² BRA) ³⁾	-	113	117	115
Byggavfall till deponi (kg/m ² BTA)	2	4	4	4
Andel osorterat byggavfall (%)	15	40	39	-
Total mängd byggavfall (kg/m ² BTA)	13	25	25	-

¹⁾ Beräkningen är 2007 anpassad till BLICCs klimatberäkningsmodell och avser för 2007 hela JM i Sverige.

²⁾ Avser JM Bostad Stockholm och JM Bostad Riks.

³⁾ Nya energitäckningar beslutades 2007. Uppföljningen kommer från år 2008 att ske utifrån en ny beräkningsmodell. BRA = Bruksarea, BTA = Bruttoarea.

Ovanstående utdrag är från JM:s årsredovisning är ett föredömligt exempel på vad som krävs för att företaget ska erhålla poäng för samtliga indikatorer i denna indikatorgrupp. Företaget anger i tal vilka utsläpp som företaget belastar miljön med. Detta kan ställas mot New Wave Groups årsredovisningsutdrag nedan. Denna är inte alls lika konkret och innehåller inga utsläppstal etc – således ingen poäng.

Miljö

I koncernens uppförandekod ställs miljökrav på bland annat vattenrening, avfalls- och kemikaliehantering. Produkter testas regelbundet på koncernens egna laboratorier i Asien eller på oberoende testinstitut för att säkerställa att leverantörerna följer företagets restriktioner. Alla bolag i New Wave-koncernen jobbar med att reducera vatten, elektricitet och pappersförbrukning samt att miljöfarligt avfall tas till vara på bästa möjliga sätt. Koncernen eftersträvar också

ett nära samarbete med leverantörerna vad gäller miljöhänsyn. New Wave Group kräver att leverantörer ska följa de kemikalierestriktioner som Sveriges textilimportörers kemikalieguiden ger ut samt gällande regler inom EU och i USA avseende bl a förbrukningen av jungfruligt råmaterial, utsläpp av "icke naturligt" material, avfall, luftutsläpp, energiförbrukning och förbrukning av färskvatten.

Exempel 2 – Indikator 7.1 Information om kompetensutveckling.

ACT Service ska hjälpa medarbetarna att hjälpa kunderna

ACT@netonnet är NetOnNets utbildningsprogram som bedrivs rullande i syfte att öka förutsättningarna för varje medarbetare att bidra till organisationens utveckling. Samtidigt skapar programmet bättre förutsättningar för att odla den kultur och de kärnvärden organisationen värnar om. Under året utvecklades ACT-programmet till att omfatta olika delprogram. ACT Welcome, som är den första delen är ett introduktionsprogram för nyanställda. Där ges en introduktion till företagets värderingar, kundservice, köpvillkor och annan grundläggande kunskap om NetOnNet som alla förväntas inneha. Vid sidan av ACT@netonnet satsar företaget även på individuellt anpassade utvecklingsplaner.

Denna indikator handlar alltså om redovisning av företagets hållbarhetsarbete vad gäller kompetensutvecklingen av sina medarbetare. Ovanstående utdrag är hämtat från hemelektronikkedjan NetOnNet:s årsredovisning. Här anges att företaget implementerat ett utbildningsprogram vid namn ACT vilket kort beskrivs. Detta till skillnad mot läkemedelsföretaget Medivir som förvisso redovisar om sina medarbetare men anger bara att de har möjlighet till kompetensutveckling inte hur detta ter sig i praktiken, vilket alltså inte innebär några poäng.

Att ta tillvara medarbetarnas kompetens, erfarenheter och synpunkter om arbetet och arbetsmiljön samt skapa delaktighet och inflytande i verksamhetens utveckling bidrar till låg personalomsättning och låg sjukfrånvaro i Aerocrine. En väl fungerande arbetsmiljö bidrar till att förbättra företagets ekonomi genom högre effektivitet och bättre kvalitet på produkter och tjänster.

Exempel 3 – Indikator 7.3 Personalomsättning.

anställda som arbetar med varje kund. Personalomsättningen är för närvarande låg. Nocoms utveckling är också beroende av förmågan att rekrytera nya kvalificerade medarbetare. Nocoms förmåga att skapa en attraktiv arbetsmiljö med goda utvecklingsmöjligheter är därför av strategisk betydelse.

Det sistnämnda exemplet handlar om redovisningen om personalomsättningen. Kravet författarna ställt för att företagen ska erhålla poäng om detta liknar kraven för det första exemplet; nämligen att företaget ska redovisa i tal vad som gäller. Ovan är utdraget hämtat ur årsredovisningen för Intoi Nocom som anger att personalomsättningen är låg, detta är dock väldigt subjektivt varför kravet ställts till exemplet nedan från Intellectas årsredovisning.

kvinnor och 37 år för män. Personalomsättningen uppgick till 13,0 (21) procent. Företagen inom affärsområdet